

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO SEMINARJUM
NAUCZYCIELSKIEGO MĘSKIEGO
IM. ANDRZEJA ŚNIADECKIEGO

W TARNOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1933-34

TARNÓW 1934

NAKŁADEM DYREKCJI PAŃSTW. SEMINARJUM NAUCZ. MĘSKIEGO
Z Drukarni J. PISZA W TARNOWIE

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO SEMINARJUM
NAUCZYCIELSKIEGO MĘSKIEGO
IM. ANDRZEJA ŚNIADECKIEGO

W TARNOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1933-34

TARNÓW 1934

NAKŁADEM DYREKCJI PAŃSTW. SEMINARJUM NAUCZ. MĘSKIEGO
Z Drukarni J. PISZA W TARNOWIE

I. GRONO NAUCZYCIELSKIE.

A. Nauczyciele etatowi Zakładu, czynni z końcem roku szkolnego 1933/34.

Dyrektor:

1) **Prokop Józef**, uczył rachunków w oddziale 6 szkoły ćwiczeń — 4 godziny i matematyki na kursie III — 3 godziny tygodniowo, razem 7 godzin tygodniowo.

Profesorowie i nauczyciele etatowi:

2) **Ks. Basta Stanisław**, profesor, uczył religii w sześciu oddziałach szkoły ćwiczeń i na kursach III, IV i V po 2 godziny tygodniowo — ponadto był zajęty w 4 godzinach tygodniowo w szkole powszechnej im. Kościuszki — w łącznej ilości 22 godzin tygodniowo i był moderatorem szkolnej Sodalicii Marjańskiej uczniów, oraz prefektem internatu św. Stanisława.

3) **Hamielec Jan**, profesor, uczył języka niemieckiego na kursie III — 3 godziny, na kursach IV i V po 2 godziny tygodniowo — razem 7 godzin tygodniowo, w 17 zaś godzinach zajęty był w Państw. Gimnazjum III w Tarnowie. Ogółem uczył w 24 godzinach tygodniowo.

4) **Jabczuga Bolesław**, nauczyciel seminarjum, opiekun „Kółka muzycznego” młodzieży seminarjalnej, uczył śpiewu w oddziałach 5 i 6 szkoły ćwiczeń i na kursie V po 2 godziny tygodniowo, na kursach III i IV po 1 godzinie, historii w oddziałach 5 i 6 szkoły ćwiczeń po 3 godziny tygodniowo, gry na skrzypcach w oddziałach połączonych na kursie III — 4 godziny, IV — 4 godziny, V — 2 godziny, ponadto prowadził chór szkolny w 1 godzinie, oraz orkiestrę szkolną w 2 godzinach tygodniowo, ucząc razem 27 godzin tygodniowo. Prócz tego nadzorował pomoce naukowe do muzyki i śpiewu.

5) **Komperda Alojzy** profesor seminarjum, wychowawca kursu III, zawiadowca gabinetu fizyko-chemicznego i kierownik

pracowni fizyko-chemicznej, uczył rachunków w oddziale 5 szkoły ćwiczeń 4 godziny tygodniowo, matematyki na kursie IV 2 godziny, na kursie V 3 godziny, fizyki z chemią i mineralogią z pracownią, podzieloną na równorzędne oddziały w oddziale 6 szkoły ćwiczeń 5 godzin tygodniowo, na kursie III — 4 godziny, na kursie IV — 3 godziny, a na kursie V uczył metod. fizyki do końca lutego 1934 r. 1 godzinę tygodniowo — w ogólnej liczbie 22 godzin tygodniowo.

6) **Dr Kusa Stanisław**, nauczyciel seminarjum, wychowawca kursu V, zawiadowca pomocy naukowych do historii i geografii, opiekun kółek uczniowskich: krajoznawczego i pedagogicznego, uczył geografii w oddziałach 5 i 6 szkoły ćwiczeń po 3 godziny tygodniowo, na kursie III — 2 godziny, nauki o Polsce współczesnej na kursie VI — 3 godziny tygodniowo, historii na kursie IV — 2 godziny tygodniowo, pedagogiki na kursie V — 5 godzin, metodyki na kursie V — 6 godzin tygodniowo, w łącznej liczbie 24 godzin tygodniowo.

7) **Moskal Bronisław**, nauczyciel seminarjum, wychowawca oddziału 5 szkoły ćwiczeń, kierownik pedag. hufca szkolnego, oraz gier i zabaw ruchowych, zawiadowca przyrządów do ćwiczeń cielesnych i przyborów do gier i zabaw ruchowych, uczył ćwiczeń cielesnych w oddziałach 4, 5 i 6 szkoły ćwiczeń po 2 godziny tygodniowo, na kursach III, IV i V po 3 godziny tygodniowo, prowadził gry i zabawy ruchowe w 3 godzinach tygodniowo, nadzorował ćwiczenia hufca szkolnego w 4 godzinach tygodniowo i uczył języka polskiego w oddziale 5 szkoły ćwiczeń 5 godzin tygodniowo — zajęty przez 27 godzin tygodniowo.

8) **Pilchowicz Adolf**, nauczyciel szkoły ćwiczeń, zawiadowca i kierownik pracowni robót ręcznych, uczył robót ręcznych w oddziałach 5 i 6 szkoły ćwiczeń w 2 grupach po 8 godzin tygodniowo, na kursie III 4 godziny tygodniowo, a na kursie V 2 godziny tygodniowo — w ogólnej liczbie 22 godzin tygodniowo, przydzielony nadto do nauki robót ręcznych do Państw. Gimnazjum III, gdzie uczył w 6 godzinach tygodniowo.

9) **Piskor Michał**, nauczyciel seminarjum, wychowawca oddziału 2 szkoły ćwiczeń, zawiadowca pomocy naukowych do rysunków, uczył w oddziale 2 szkoły ćwiczeń wszystkich przed-

miejsców prócz religii, ponadto na kursach III i IV rysunków po 2 godziny tygodniowo — w ogólnej liczbie 24 godzin tygod.

10) **Serednicki Wincenty**, nauczyciel szkoły ćwiczeń, wychowawca oddziału 1 szkoły ćwiczeń, uczył w tymże oddziale języka polskiego 7 godzin tygodniowo, rachunków 3 godziny, rysunków 1 godzinę, zajęć praktycznych 2 godziny, śpiewu 1 godzinę, ćwiczeń cielesnych 2 godziny, w oddziale 4 szkoły ćwiczeń języka polskiego 6 godzin, historii 2 godziny — ogółem zatrudniony w 24 godzinach tygodniowo.

11) **Sibiga Fryderyk**, nauczyciel seminarjum, wychowawca oddziału 4 szkoły ćwiczeń, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, kierownik pracowni biologicznej, opiekun kółka przyrodniczego, uczył biologii w oddziale 4 szkoły ćwiczeń 2 godziny, a w oddziale 5 — 3 godziny, na kursie III z pracownią podzieloną na 2 grupy 5 godzin, metodyki biologii na kursie V 1 godzinę tygodniowo, rachunków w oddziale 4 szkoły ćwiczeń 4 godziny, geografii i śpiewu w tejże klasie po 2 godziny — w ogólnej liczbie 19 godzin tygodniowo.

12) **Sowa Stanisław**, nauczyciel seminarjum, wychowawca kursu IV, zawiadowca biblioteki pedagogicznej i pomocy naukowych do pedagogii, opiekun ogólnej gminy szkolnej i kółka pedagogicznego, uczył pedagogiki na kursie IV — 6 godzin, metodyki na kursie IV — 6 godzin, oraz rysunków w oddziałach 3, 4, 5 i 6 szkoły ćwiczeń po 2 godziny tygodniowo — w łącznej liczbie 20 godzin tygodniowo.

13) **Sroka Bolesław**, nauczyciel szkoły ćwiczeń, wychowawca oddziału 3 szkoły ćwiczeń, opiekun drużyny harcerskiej i kramiku szkolnego, uczył w oddziale 3 szkoły ćwiczeń wszystkich przedmiotów prócz religii i rysunków w łącznej liczbie godzin 23, oraz zajęć praktycznych w oddziale 4 szkoły ćwiczeń w 4 godzinach tygodniowo, ogółem ucząc tygodniowo 27 godz.

B. Nauczyciele etatowi Zakładu, nieczynni z końcem roku szkolnego 1933/34.

1) **Dobrowolski Piotr**, profesor seminarjum, pozostawał na urlopie bezpłatnym od 1 września 1933 r. do 19 sierpnia 1934 r. celem pełnienia obowiązków kierownika prywatnego gimnazjum koedukacyjnego w Kozienicach, w myśl zarządzenia Minister-

stwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 10 czerwca 1933 r. Nr. BP. 5903/33 podanego rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 30 czerwca 1933 r. Nr. BP. 21071/33.

2) **Urbańczyk Franciszek**, nauczyciel seminarjum, mianowany rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 15 lutego 1932 r. L. I. K. N. Nr. 592/32 od 15 lutego 1932 r. nauczycielem tutejszego zakładu otrzymał urlop płatny dla pełnienia obowiązków dyrektora biura Zarządu Głównego Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie do 19 sierpnia 1934 r. na podstawie upoważnienia Ministerstwa Wyz. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 5 lipca 1933 r. Nr. B. P. 8588/33, podanego rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 24 lipca 1933 r. Nr. B. P. 22801/33.

C. Nauczyciele kontraktowi, zatrudnieni w Zakładzie z końcem roku szkolnego 1933/34.

1) **Alszer Tadeusz**, nauczyciel kontraktowy, przyjęty na podstawie umowy zawartej w dniu 22 sierpnia 1933 r. a zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 12 września 1933 r. Nr. B. P. 27801/33, następnie odnowionej w dniu 22 lutego 1934 r. i zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 16 marca 1934 r. Nr. B. P. 10014/34, nadzorował bibliotekę szkolną nauczycielską i uczniowską i uczył języka polskiego w oddziale 6 szkoły ćwiczeń 5 godzin, na kursie III — 4 godziny, IV — 5 godzin, V — 4 godziny, oraz historii na kursie III — 4 godziny, w łącznej liczbie godzin 22 tygodniowo.

2) **Dr Potok Hieronim**, lekarz kontraktowy, przyjęty jako taki na podstawie umowy, zawartej w dniu 8 czerwca 1932 r. na podstawie upoważnienia Kuratorjum OSK. z dnia 25 maja 1932 r. Nr. B. P. 4071/32 na czas od 1 lutego aż do odwołania, sprawował nadzór lekarski nad uczniami zakładu w 6 godzinach tygodniowo.

3) **Dr Szalit Edward**, nauczyciel kontraktowy, przyjęty jako taki na podstawie umowy, zawartej w dniu 15 czerwca 1933 r., a zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 28 czerwca 1933 r. Nr. B. P. 18228/33, a następnie odnowionej w dniu 22 lutego 1934 r. i zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum z dnia 6 marca 1934 r. Nr. B. P. 10015/34, uczył somatologii na kursie III i higieny szkolnej na kursie V po 1 godzinie tygodniowo czyli w 2 godzinach tygodniowo.

II. ZMIANY I RUCH W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO 1933/34.

A. Ubyli z grona nauczycielskiego w ciągu roku szk. 1933/34.

1) **Hrapkowicz Kazimierz**, nauczyciel seminarjum, przeniesiony na własną prośbę z zakładu tutejszego do państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Dąbrowie Górniczej, rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 29 kwietnia 1933 r. Nr. B. P.11870/33.

III. SEKRETARJAT DYREKCJI Z KOŃCEM ROKU SZKOLNEGO 1933/34.

1) **Sekówna Irena**, kontraktowa sekretarka Dyrekcji, przyjęta na podstawie umowy, zawartej w dniu 1 sierpnia 1933 r., a zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 14 sierpnia 1933 r. Nr. II-6851/33, pełni obowiązki sekretarki od 1 sierpnia 1933 r.

IV. POMIESZCZENIE ZAKŁADU I SŁUŻBA Z KOŃCEM ROKU SZKOLNEGO 1933/34.

Zakład mieści się w wynajętym budynku miejskim, mieszczącym również szkołę im. Kopernika przy ul. Kopernika 3/a i zajmuje w tymże budynku całe II piętro z 8 salami dużymi, użytemi jako izby szkolne i pracownie, oraz z 5 salami mniejszymi, mieszczącymi kancelarię Dyrekcji z poczekalnią, salę konferencyjną, bibliotekę uczniowską i gabinet fizykałny. Na I piętrze zajmuje zakład 4 sale klas szkoły ćwiczeń, małą salkę muzyczną i izbę harcerską, na parterze zaś klatkę schodową z przedsionkiem i służbowe mieszkanie dyrektora, złożone z 4 pokoi, kuchni i przedpokoju. Za zgodą władz miejskich i sanitarnych, urządzono również w suterynach dwie ubikacje mieszkalne dla woznego szkolnego.

Zakład nie posiada własnej sali gimnastycznej, a lekcje gimnastyki prowadzono w sali Stowarzyszenia „Gwiazda“, którą wynajęto na podstawie umowy, zawartej w dniu 14 grudnia

1929 r., zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum O. S. K. z dnia 4 stycznia 1930 r. Nr. I. K. N. 7152/29, obowiązującej zaś do chwili wypowiedzenia przez jedną ze stron umawiających się. W dni ciepłe i pogodne prowadzono ćwiczenia cielesne na boisku szkolnem, wynajętem od gminy miasta Tarnowa wspólnie z gimnazjum im. K. Brodzińskiego, a niedogodnem o tyle, że odległość jego od zakładu wynosi około 1 km.

Obok budynku szkolnego znajduje się mały ogródek, zużytkowany jako ogródek kwiatowy, a zarazem doświadczalny przy ćwiczeniach biologicznych na gruncie.

Służbę zakładu stanowią:

1) Kieljan Stefan, woźny kontraktowy, na podstawie umowy zawartej w dniu 1 lutego 1930 r., a zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 14 lutego 1929 r. Nr. I. K. N. 702/30, a następnie odnowionej w dniu 30 stycznia 1934 r. i zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 25 lutego 1934 r. Nr. B. P. 5387/34, obowiązującej obie strony aż do wypowiedzenia przez jedną ze stron zawierających umowę.

2) Kucharski Stanisław, woźny kontraktowy, na podstawie umowy z dnia 8 marca 1929 r., zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 12 marca 1929 r. Nr. I. K. N. 1329/29 z ważnością od 1 marca 1929 r., a następnie odnowionej w dniu 30 stycznia 1934 r. i zatwierdzonej rozporządzeniem Kuratorjum OSK. z dnia 25 lutego 1934 r. Nr. B. P. 5388/34, obowiązującej aż do chwili wypowiedzenia przez jedną ze stron zawierających umowę.

V. KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1933/34 rozpoczął się w dniu 20 sierpnia 1933 uroczystem nabożeństwem, a w dniu następnym rozpoczęła się normalna nauka.

W dniu 12 września 1933 r. obchodził zakład uroczyste 250-lecie rocznicę odsieczy Wiednia wspólnem nabożeństwem szkolnem, oraz porankami urządzonemi osobno dla kandydatów, a osobno dla dziatwy szkoły ćwiczeń, w których program wchodziły produkcje muzykalno-wokalne i przemówienia wygłoszone

dla kandydatów przez p. Dra Stanisława Kursę, a dla dziatwy szkoły ćwiczeń przez kandydata kursu V Jana Szparę.

W dniach 14 i 15 września odbyła się wspólna spowiedź i Komunja święta dla uczniów seminarjum i dziatwy szkoły ćwiczeń.

W dniu 6 października 1933 r. wzięła udział reprezentacja młodzieży pod przewodnictwem pp. Dra Kursy Stanisława i Alszera Tadeusza w rewji jazdy polskiej, urządzonej w Krakowie z okazji 250-lecia rocznicy odsieczy Wiednia.

W dniu 11 listopada 1933 r. odbył się na terenie zakładu uroczysty obchód 15-letniej rocznicy naszej niepodległości w formie poranku, którego program i wykonanie uskuteczniła gmina szkolna. W dniu tym wzięła również młodzież udział w ogólnej manifestacji międzyszkolnej młodzieży tarnowskiej, urządzonej z okazji święta niepodległości.

W ciągu tygodnia od 17 do 24 listopada 1933 r. urządzone zostały w zakładzie na terenie poszczególnych klas i kursów pogadanki o Henryku Sienkiewiczu z okazji 50-letniej rocznicy pierwszego wydania „Ogniem i mieczem“.

W dniu 29 listopada 1933 r. święcił zakład rocznicę Powstania Listopadowego uroczystym porankiem, urządzoneym staraniem gminy szkolnej po lekcjach szkolnych.

Pierwsze półrocze roku szkol. 1933/34 zakończono w dniu 22 grudnia 1933 r.

W dniu 17 lutego 1934 r. wzięła młodzież i grono nauczycielskie zakładu udział w obchodzie „Święta Morza“.

W dniach od 26 lutego do 1 marca 1934 r. odbyły się w zakładzie rekolekcje szkolne dla dziatwy i młodzieży, prowadzone dla młodzieży seminarjalnej przez ks. prałata Dra Stanisława Bulandę, a dla dziatwy szkoły ćwiczeń przez ks. Stanisława Baste, zakończone wspólną spowiedzią i Komunją św.

W dniu 18 marca 1934 r. obchodził zakład uroczystości imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego porankiem szkolnym, zorganizowanym i wykonanym wyłącznie siłami uczniów, bez ingerencji Dyrekcji i grona nauczycielskiego.

W dniu 19 marca 1934 r. brała młodzież zakładu i jego grono nauczycielskie żywy i serdeczny udział w uroczystościach ogólnych, urządzonej przez komitet ogólny.

W dniu 28 kwietnia 1934 r. brała młodzież, działwa i grono nauczycielskie udział w „Święcie Lasu“. W dniu tym odbyła młodzież seminarjalna całodzienną wycieczkę do lasu w Piotrkowicach, gdzie po wspólnem nabożeństwie wysłuchiwała wyjaśnień, udzielonych im przez fachowego leśnika, brała udział w sadzeniu drzewek, a następnie zwiedziła różne obiekty lasowe, poznając kolejność racjonalnej gospodarki lasowej.

Działwa szkoły ćwiczeń, a mianowicie klasa 5 i 6 odbyła wycieczkę do lasu w Łekawicy, która miała przebieg podobny jak w Piotrkowicach, działwa zaś klas niższych odbyła w dniu tym wycieczki do bliżej położonych lasów, gdzie już nie fachowcy, lecz prowadzący wycieczki nauczyciele wygłaszali pogadanki na temat znaczenia lasu dla Państwa.

Pamięć Konstytucji 3-go Maja święcił zakład uroczystym obchodem w dniu 2 maja 1934 r. łącznie z ogółem młodzieży szkół średnich Tarnowa, a w dniu 3 maja uroczystym porankiem, urządzonym przez młodzież na terenie zakładu.

W dniu 8 maja 1934 r. obchodził zakład święto patrona szkolnego św. Stanisława Szczepanowskiego, łącząc z tą uroczystością obowiązkową spowiedź i Komunię św.

Dnia 2 i 3 czerwca 1934 r. odbyły się międzyszkolne zawody sportowe członków „Hufców szkolnych“, wchodzące w skład święta Przysposobienia Wojskowego, urządzonego przez Powiatowy Komitet Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w dniu 3 czerwca.

W dniach od 5 do 8 czerwca 1934 r. włącznie odbyły się w dwóch partjach dwudniowe ćwiczenia polowe hufców szkolnych, a mianowicie dnia 5 i 6 czerwca ćwiczenia polowe hufca stopnia II, — dnia zaś 7 i 8 czerwca ćwiczenia polowe hufca stopnia I.

W dniu 9 czerwca 1934 r. brały młodzież, działwa i grono nauczycielskie zakładu udział w Kongresie Eucharystycznym, urządzonym na terenie Tarnowa za staraniem Ks. Biskupa Ordynariusza tarnowskiego Dra Lisowskiego.

Rok szkolny 1933/34 zakończono uroczystam nabożeństwem i rozdaniem świadectw rocznych w dniu 15 czerwca 1934 r.

VI. ZBIORY I POMOCY NAUKOWE

Zakład posiada pomoce naukowe częściowo stare i zniszczone, przy obecnych metodach nauczania nie zawsze celowe, w miarę jednak możliwości finansowych uzupełnia je i poprawia co roku tak, że programowa praca jest możliwa.

Pomoce te obejmują w szczególności:

1) **Zbiory biologiczne**, nadzorowane przez p. Fryderyka Sibigę, obejmują 611 pozycji inwentarza i zaspokajają już najważniejsze potrzeby doświadczeń pracownianych.

2) **Pracownia biologiczna**, zaopatrzona w 8 stolików pracownianych z odpowiednią ilością taboretów, 4 mikroskopy Leitz'a duże, 5 mikroskopów małych, w dwie lupy stolikowe Leitz'a i 10 lup małych, z odpowiednią ilością skalpeli, nożyczek, igieł, brzytw i t. d., umożliwia normalną pracę laboratoryjną dla grupy uczniów, liczącej do 25 osób. Doświadczenia biologiczne prowadzą uczniowie na okazach żywych, hodowanych przez samych uczniów pod kierunkiem i za wskazówkami kierownika pracowni p. Sibigi.

3) **Zbiory fizyko-chemiczne**, nadzorowane przez prof. Alojzego Komperde, obejmują 572 pozycji inwentarza, dużo jednak okazów inwentarzowych jest zużytych i nie nadaje się do użytku pracownianego, tembardziej, że są one w ilości niewystarczającej do normalnej pracy grupowej. Grupa przyrządów do badania ogólnych własności materji, oraz do doświadczeń chemicznych, umożliwia już prowadzenie pracy, opartej na samodzielnych doświadczeniach uczniów w zakresie materiału naukowego dwóch pierwszych kursów.

4) **Pracownia fizyko-chemiczna**, urządzona w osobnej sali, zaopatrzona w 8 stolików pracownianych z 25 taboretami, z instalacją elektryczną, gazową i wodociagową z urządzeniem dygestorjum, umożliwia samodzielną pracę uczniów, podzielonych na grupy po 20 do 23 osób, w dziedzinie chemji organicznej i nieorganicznej, oraz przy omawianiu ogólnych własności materji. Przy działach fizyki, nie posiadających odpowiedniej liczby koniecznych do ćwiczeń grupowych przyrządów, wykonują uczniowie, pod kierunkiem profesora, doświadczenia jednostkowe wobec obserwującej grupy kolegów, którzy obserwowane

zjawiska notują, uwzględniając dane liczbowe, a następnie wyprowadzają samodzielnie prawa fizyczne i wynikające z nich wnioski. Doświadczenia trudniejsze lub z przyrządami więcej precyzyjnymi wykonuje sam profesor, a na podstawie doświadczeń uczniowie formułują sami prawa fizyczne.

5) **Pomoce naukowe do historii i geografii**, nadzorowane przez p. Dra Stanisława Kursę, obejmują 301 pozycyj inwentarza i uzupełniane corocznie przez kupno lub roboty uczniów na nauce robót ręcznych, umożliwiając prawidłowe prowadzenie nauki tych przedmiotów.

6) **Pomoce naukowe i zbiory przyrządów do nauki pedagogiki**, nadzorowane przez p. Stanisława Sowę, obejmują 44 pozycyj inwentarza przyrządów i 456 pozycyj biblioteki ogólnej, do użytku uczniów. Pomoce naukowe precyzyjne umożliwiają przeprowadzenie doświadczeń pedagogicznych więcej ścisłych, a przyrządy proste, sporządzane przez samych uczniów, używane bywają do badań mniej ścisłych, lecz za to prostych i dostępnych każdemu nauczycielowi, nawet w biednej szkółce wiejskiej.

7) **Pomoce naukowe do rysunków**, nadzorowane przez p. Michała Piskora, a obejmujące 253 pozycyj inwentarza, są w rzeczywistości zbiorem odlewów gipsowych, drewnianych brył geometrycznych, naczyń glinianych, motyli i ptaków, które zaspokajają potrzeby, określone programem nauki rysunków, bo okazów do rysowania i malowania dostarcza otoczenie i przyroda.

8) **Pomoce naukowe do nauki robót ręcznych**, nadzorowane przez p. Adolfa Pilchowicza, obejmują 540 pozycyj inwentarza i stanowią kompletną pracownię robót ręcznych, złożony z 10 warsztatów szkolnych, z narzędzi do wykonywania robót drzewnych, tekturowych, kartonowych, ślusarskich, blacharskich i ze szkła. Pracownia urządzona w osobnej sali, prowadzona była celowo i owocnie, przygotowując uczniów do sporządzania zwłaszcza pomocy naukowych, co będzie im pomocne, a nawet niezbędne w ich przyszłej zawodowej pracy w szkołach, pozabawionych niekiedy najprymitywniejszych pomocy do nauki poglądowej.

9) **Pomoce naukowe do muzyki i śpiewu**, nadzorowane przez p. Bolesława Jabczugę, obejmują 20 pozycyj inwentarza przyrządów muzycznych, wchodzących w skład instrumentów orkiestry szkolnej (poza skrzypcami), oraz 184 pozycyj inwentarza biblioteki muzycznej. Ponieważ przy nauce muzyki każdy uczeń posiada skrzypce, pomoce te są narazie wystarczające do prawidłowego nauczania muzyki i śpiewu, są jednak niewystarczające do rozwoju orkiestry szkolnej, do której uczniowie okazują duży zapal i ochotę.

10) **Pomoce naukowe do ćwiczeń cielesnych, gier i zabaw ruchowych**, nadzorowane przez p. Bronisława Moskała, obejmują 284 pozycyj inwentarza i składają się z przyrządów do ćwiczeń cielesnych, oraz przyborów do ćwiczeń sportowych, gier i zabaw ruchowych. Zaspokajają one konieczne potrzeby w dziedzinie wychowania fizycznego, nie dają jednak zapomnieć o brakach takich, jak własna sala gimnastyczna i własne boisko, położone blisko zakładu.

11) **Pomoce naukowe do poglądu przy nauczaniu w szkole ćwiczeń**, nadzorowane przez nauczyciela szkoły ćwiczeń p. Wincentego Serednickiego, obejmują obrazy, przybory i modele, sporządzane przeważnie przez uczniów seminarjum na nauce robót ręcznych i zaspokajają potrzeby nauki poglądowej.

12) **Pomoce naukowe do nauki religii**, nadzorowane przez ks. Stanisława Bastę, obejmują 90 pozycyj inwentarza i zawierają obrazy do poglądowego nauczania biblij w szkole ćwiczeń. Nowe pomoce naukowe zakupywano z funduszu, składanego przez uczniów jako taksy administracyjne, których 50% pozostaje do dyspozycji zakładu. Z tego samego funduszu zakupywano również materiały do ćwiczeń w pracowniach biologicznej, fizyko-chemicznej i robót ręcznych.

13) **Biblioteka szkolna** obejmuje 4361 tomów, w ten skład pedagogicznych 456 tomów, przyrodniczych 157 tomów i dla dzieci szkoły ćwiczeń 243 tomów. Biblioteka znajduje się w osobnej sali z dostępem od korytarza, w której ordynuje również lekarz szkolny. Książki ułożone są w 9 szafach w jednym szeregu, dział przyrodniczy znajduje się w jednej szafie w pracowni biologicznej, dział pedagogiczny w jednej szafie w sali konferen-

cyjnej i w drugiej szafie w sali kursu piątego. Biblioteka posiada katalog kartkowy, inwentarzowy i działowy. Wypożyczanie odbywało się dwa razy tygodniowo. Bibliotekę prowadził nauczyciel przy pomocy dwu uczniów, dostęp do półek wolny. Biblioteka nabyła w roku szkolnym 1932/33 — 145 książek. Uczniowie żądali szeregu podręczników psychologicznych, które im dostarczono. Pozatem biblioteka dostarczała tekstów z dziedziny literatury polskiej (Konopnicka, Kasprówicz, Asnyk) i niektórych książek fizyczno-matematyczn. niezamownym uczniom. W roku szkolnym 1933/34 wypożyczonych zostało 6800 tomów. Średnia wypożyczeń na ogólną liczbę uczniów korzystających z biblioteki wynosi 32 książek na ucznia.

Z biblioteki korzystało 85 uczniów szkoły ćwiczeń i 127 uczniów seminarjum.

Uczniowie szkoły ćwiczeń wypożyczyli ogółem 1100 książek.

Uczniowie kursu III wypożyczyli 1900 książek.

Uczniowie kursu IV wypożyczyli 2300 książek.

Uczniowie kursu V wypożyczyli 1500 książek.

Maksymalna ilość przeczytanych przez ucznia książek wynosi 85 tomów, minimalna zaś 5 książek.

W zakładzie istniała również czytelnia uczniów, mająca około 2000 numerów czasopism.

Przy pracowni biologicznej jest biblioteka przyrodnicza o 157 książkach — jest to zatem wypożyczalnia. Głównym bibliotekarzem jest p. Alszer Tadeusz. Bibliotekarzem biblioteki pedagogicznej był p. prof. Sowa Stanisław. Bibliotekarzem biblioteki przyrodniczej był p. prof. Sibiga Fryderyk. Opiekunem czytelnii był p. Dr Kursa Stanisław.

VII. WYCHOWANIE.

Przyjawszy zasadę, że plan wychowawczy musi mieć pełną ciągłość i stwierdziwszy doświadczalnie, że plan taki przyjęty na rok szkolny 1932/33 wydał na terenie zakładu pożądane rezultaty, uchwalono na pierwszym posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 20 sierpnia 1933 r. pozostawić plan wychowawczy na rok 1933/34 naogół niezmienny, zmodyfikowany tylko nieco w szczegółach.

Jako wytyczne tego planu przyjęto następujące punkty:

1) Samorząd uczniowski, 2) takie nastawienie metody nauczania poszczególnych przedmiotów, by zawierała ona momenty wychowawcze, szczególnie w kierunku wychowania społecznego i państwowego, 3) ściślejsze zbliżenie domu ze szkołą.

Samorząd uczniowski, istniejący na terenie zakładu już od roku 1925 i dający w przeszłości dobre rezultaty wychowawcze, pozostawiono w zasadzie niezmieniony w jego dotychczasowej strukturze, która odpowiada potrzebom ducha szkoły i życia społecznego wogóle.

Ponieważ każdy kurs, jako zbiorowisko jednostek mniej więcej równe ma pewne potrzeby i pewne może odrębne sposoby ich zaspokajania, zgodzono się, by pozostawić samorządowe jednostki kursowe z nazwą gmin kursowych.

Lecz zakład jako całość ma znowu pewne potrzeby więcej ogólne, obejmujące wszystkie kursy, ma pewne zadania, mogące być wykonane wysiłkiem zbiorowym, skierowanym celowo, zgodzono się pozostawić istniejącą już gminę ogólnozakładową z nazwą gminy szkolnej.

Tak gminy kursowe jak i gmina ogólna mają za podstawę swej działalności statuty, ułożone i uchwalone przez zebrania uczniowskie kursowe lub ogólne pod nadzorem i przy pomocy opiekunów kursów i opiekuna gminy szkolnej, z tem jednak zastrzeżeniem, że pomoc ze strony grona nie może być narzucona, lecz raczej przez uczniów pożądana, gdyż w przeciwnym razie statuty samorządowe stałyby się dla wychowanków częścią narzuconych im przepisów szkolnych, przez co samorząd miałby tylko nazwę bez istotnej treści.

Istniejące już dotychczas gminy posiadały i posiadają statuty, strzeszczające cele samorządu, któremi są: 1) utrzymanie ładu i porządku pod każdym względem na terenie kursu, 2) wyrobienie poczucia solidarności i koleżeńskiej ofiarności na wspólne cele, 3) organizowanie wzajemnej pomocy materialnej i umysłowej, 4) dążność do wzajemnego umoralnienia przez ustawiczną pamięć o tem, że czyny jednostek w pewnej społeczności urabiają opinię całości, całość ta zaś ma prawo i obowiązek czuwania nad czynami jednostek.

Ogólna gmina szkolna wzięła sobie za cel w swoim statucie

przygotowanie młodzieży do zbiorowego życia obywatelskiego i zawodowego, budzenie współzycia między uczniami poszczególnych kursów i utrzymywanie porządku i karności niezależnie od zarządzeń szkoły.

Do osiągnięcia tego celu dążyła gmina przez przyzwyczajanie do samodzielnego rządzenia się w granicach określonych przez szkołę, budzenie inicjatywy, czuwanie nad wykonaniem powziętych zamierzeń, zaprawianie się w obowiązkowości, w poczuciu odpowiedzialności i posłuszeństwie, w czym gmina ogólna miała wydatną pomoc w działalności gmin kursowych, oraz działalności kółek istniejących na terenie gminy ogólnej.

Kółka te były następujące:

1) Kółko pedagogiczne, 2) kółko krajoznawcze, 3) kółko samopomocy, 4) kółko sportowe, 5) kółko towarzyskie, 6) koło szkolne L. O. P. P., 7) koło szkolne P. C. K.

Gmina ogólna była dla tych kółek instytucją nadzorczą, kontrolującą ich pracę przy pomocy sprawozdań, składanych na posiedzeniach miesięcznych. Działalność kółek zobrazowana zostanie w sprawozdaniach tychże.

Wobec tego, że szkoła polska pod zabierami nie mogła szczerze uwzględniać wychowania państwowego jako sprzecznego z wychowaniem narodowym, a wychowankowie tej szkoły, t. j. w przeważnej części wychowawcy dzisiejszej szkoły nie doceniają może należycie roli wychowania państwowego, postanowiono również w roku bieżącym zwrócić szczególną uwagę na to, że wychowanie w duchu państwowym własnym, a nie narzuconym jest koniecznością.

To też w planie wychowawczym na rok 1933/34 postanowiono położyć specjalny nacisk na momenty wychowawcze w duchu państwowym, tak przy ogólnym oddziaływaniu na młodzież, jak i przy nauczaniu poszczególnych przedmiotów takich, jak: historii, literatury polskiej, nauki o Polsce współczesnej i pedagogiki.

Wobec nadzwyczajnych trudności w pracy wychowawczej, paraliżowanej niekiedy czynnikami pozaszkolnymi, starano się uzyskać w tych trudnościach pomoc przez współpracę rodziców z wychowawcami. Współpracę tę starano się pozyskać przez ściślejszą łączność i inne ustosunkowanie się szkoły do rodzi-

ców wychowanków, niż to było dotychczas. Rodzice bowiem patrzą jeszcze dotychczas na szkołę jako na fabrykę patentów i świadectw, a na wychowawców jako na sędziów, a niekiedy nawet prokuratorów, którzy w zetknięciu się z rodzicami przeważnie oskarżają i potępiają wychowanków, nie wnikając należycie w stosunki domowe i okoliczności, mogące usprawiedliwić postępowanie i niezawsze może należyte postępy uczniów.

Za czynnik konieczny przy zbliżeniu się domu ze szkołą postawiono więc zaufanie, które szkoła starała się zdobyć przez przyjacielskie zbliżenie się wychowawców do rodziców na konferencjach zbiorowych i konferencjach indywidualnych.

Plan wychowawczy realizowano w ciągu roku szkolnego, organizując gminy kursowe i gminy ogólne. Wójtami gmin kursowych byli: na kursie III Budzik Józef, na kursie IV Komperda Józef, a na kursie V Sułkowski Jan.

Gminy kursowe, nadzorowane przez wychowawców kursów, a kontrolowane przez sekcje kontrolne, funkcjonowały naogół dobrze ku zadowoleniu i uczniów samych i zakładu.

Działalność gminy ogólnej, której opiekunem był p. prof. Stanisław Sowa, a wójtami w I półroczu Skimina Tadeusz z kursu V, a w II półroczu Wójtowicz Stefan z kursu IV, da się zobrazować sprawozdaniem z czynności poszczególnych kół, które wymieniono powyżej.

KÓŁKO PEDAGOGICZNE.

Kółko pedagogiczne zostało uruchomione z początkiem roku szkolnego.

Opiekunem kółka był p. prof. Dr Kursa Stanisław, prezesem był trzykrotnie kol. Witkowski Tadeusz z kursu V, sekretarzem kol. Szpara Jan.

Do kółka należało 37 członków z kursu V. Zebrania odbywały się co tydzień we wtorki. Na zebraniach tych odczytano 27 referatów, jak: 1) Nauczyciel a środowisko, 2) Wychowanie państwowe a narodowe, 3) Autorytet a wychowanie, 4) Wychowanie przedszkolne, 5) Uczeń a klasa, 6) Rozwój psychiczny młodzieży, 7) Znaczenie instynktów w wychowaniu, 8) Instynkt walki, 9) Metoda projektów, 10) Teatr samorodny, 11) Szkoła Sem. Naucz.

pracy, 12) Dzieci trudne do prowadzenia, 13) Nerwowość dzieci, 14) Poradnictwo zawodowe, 15) Charakter a wychowanie, 16) Samorząd w szkole powszechnej, 17) Współpraca szkoły z domem, 18) Psychologia zabawy, 19) Podstawy socjologiczne w wychowaniu, 20) System daltoński, 21) Nauczanie w klasach połączonych, 22) Znaczenie świetlicy w życiu szkolnym, 23) Psychologia nauczyciela, 24) Pestalozzi, 25) Swoboda i przymus w wychowaniu, 26) Psychoanaliza, 27) Osobowość a indywidualność

Z inicjatywy i pod przewodnictwem prof. Dra Kursy Stanisława i kółka pedagogicznego odbył kurs V wycieczkę trzydniową do Krakowa celem zwiedzenia i zapoznania się z metodami pracy szkół wzorowych. Celem zapoznania się z pracą w klasach połączonych urządziło kółko wycieczkę w teren do szkół powszechnych niżej zorganizowanych w okolicznych wsiach, gdzie prowadzili uczniowie przez 4 dni lekcje praktyczne pod kierunkiem p. prof. Dra Kursy Stanisława i w obecności miejscowego nauczyciela.

KÓŁKO KRAJOZNAWCZE IM. W. POLA.

Mające na celu przygotowanie uczniów do organizowania wycieczek, miało charakter czysto krajoznawczy, a było pod kierownictwem p. prof. Dra Stanisława Kursy. W ciągu całego roku w kółku było wybranych trzech prezesów, a to: od 12 października 1933 do 7 marca 1934 Lehnert Karol uczeń kursu III, od 7 marca do 30 kwietnia 1934 Rapala Antoni uczeń kursu III, od 30 kwietnia do końca roku szkolnego 1933/34 Wapiennik Leon uczeń kursu III.

Członkowie kółka odbywali zebrania co tydzień. W zebraniach uczestniczył p. Dr Stanisław Kursy. Kółko zostało podzielone na dwa kursy: kurs orjentacji w terenie, prowadzony przez członka kółka Michała Jerzyka i kurs fotograficzny, prowadzony przez Piotra Orlaka ucznia kursu III.

Na zebraniach kółka zostały ogłoszone następujące referaty:

- 1) P. Dr Stanisław Kursy: Cele i zadania kółka krajoznawczego.
- 2) Orlak Piotr, uczeń kursu III: Historia miasta Tarnowa.

3) Lehnert Karol, uczeń kursu III: a) Historia miasta Tarnowa, b) fizjologia, c) zabytki, d) osadnictwo.

4) Orlak Piotr, uczeń kursu III: Tarnów podczas inwazji rosyjskiej.

5) Jerzyk Michał, uczeń kursu III: Stroje ludowe, ilustrowane obrazami świetlnymi w pracowni fizycznej.

6) Jerzyk Michał, uczeń kursu III: Jak mamy zapoznać się z mapą.

7) Kudła Bronisław, uczeń kursu III: Miasta Małopolski.

8) Orlak Piotr, uczeń kursu III: Wyświetlanie widoczków z Tatr z referatem.

9) Kuta Józef, uczeń kursu III: Katedra w Tarnowie.

10) Kuta Józef, uczeń kursu III: Muzeum w Tarnowie.

Oprócz referatów kółko krajoznawcze urządziło ze współudziałem uczniów I. Seminarjum Naucz. Żeńsk. im. bł. Kingi w sali „Gwiazdy“ poranek dla działwy szkoły ćwiczeń „Św. Mikołaj“.

Kółko odbyło dwie wycieczki: 1) na Piaskówkę, połączoną z kursem orientacji w terenie, przerobionym praktycznie; 2) do Dunajca w okolice Wojnicza. Wycieczka ostatnia odbyła się dnia 10 maja 1934 r. pod kierownictwem prezesa Wapiennika Leona, ucznia kursu III. Trzecia wycieczka, którą zorganizowało kółko, była wycieczka do źródeł Wisły — w czasie od 27 do 31 maja, prowadzona przez p. prof. Dra Kursę Stanisława.

Stan kasy za rok 1933/34 25 zł. 50 gr.

Z tego rozchód . . . 4 zł. 50 gr.

Pozostało 21 zł. 00 gr. — do przeniesienia i dyspozycji na rok następny.

KÓŁKO SAMOPOMOCY.

Celem kółka samopomocy jest przychodzenie kolegom z pomocą tak materialną, jak i pomocą w nauce. Kółko ze swoich zadań wywiązało się w zupełności. Sprawa pomocy materialnej została załatwiona w ten sposób, że kółko urządziło wentę razem z drużyną harcerską i dochód z wenty przypadający kółku samopomocy stanowił fundusz, którym kółko obracało, udzielając bezprocentowych pożyczek potrzebującym kolegom. Sprawa pomocy w nauce została załatwiona w ten sposób, że człon-

kowie kółka przeprowadzali lekcje z różnych przedmiotów z kolegami słabszymi w nauce. Ogółem przeprowadzono 72 lekcje na kursach III i IV. Oprócz tego kółko samopomocy miało opiekę nad majątkiem gminy i przeprowadzało kontrolę kramiku szkolnego, który był podległy gminie ogólnej.

Aby przyjść z pomocą kolegom w kierunku ich zainteresowań, kółko Samopomocy przeprowadzało co drugi tydzień wieczory dyskusyjne. Na wieczorach dyskusyjnych wygłoszono referaty na następujące tematy: Nowa konstytucja, Semityzm w Polsce, Na dalekim Wschodzie, Obozy pracy, oraz na każdym wieczorze był robiony przegląd wypadków politycznych.

Aby wyrobić członków w kółku i przygotować ich do życia, kółka samopomocy często zmieniało zarząd kółka i tak kolejno byli prezesami: kol. Wójtowicz Stefan, Jaszczur Michał, Wesołowski Jan i Kogut Stefan.

Kółko liczyło 17 członków.

Stan kasy z końcem roku wynosi kwotę 34 zł., bo z kwoty 36 zł. kółko dało 2 zł. na budowę szkół polskich zagranicą. Resztę w kwocie 34 zł. rezerwuje kółko jako fundusz obrotowy w przyszłym roku szkolnym.

KOŁO SPORTOWE „DUNAJEC“

pozostające pod opieką p. prof. Bronisława Moskala, liczyło w bieżącym roku szkolnym 75 członków z seminarjum i 20 członków ze szkoły ćwiczeń.

Prezesem koła był Pyrich Władysław, uczeń kursu IV, zastępcą przewodniczącego Habel Adam z kursu IV, sekretarzem Misterka Tadeusz z kursu III i skarbnikiem Burdiak Mieczysław z kursu IV.

Celem tego koła było rozwinięcie i pogłębienie ruchu sportowego na terenie szkoły.

Cel swój kółko starało się osiągnąć przez utworzenie w niem poszczególnych drużyn, jak: koszykówki, siatkówki, hokejowej, lekkoatletycznej, tenisowej i sportowej. Kierownikami drużyn byli: Pszczoła Jan z kursu III, Pyrich Władysław z kursu IV, Przybyło Leon z kursu IV, Stefanik Bogusław z kursu IV, Habel Adam z kursu IV i Mamuszką Józef z kursu IV.

Drużyny te miały ćwiczenia raz w tygodniu celem urobie-

nia sprawności fizycznej. Koło sportowe zajęło się zorganizowaniem gier i zabaw, oraz gier polowych na terenie szkoły ćwiczeń. Wzięło ono również udział w międzyszkolnych zawodach hokejowych, oraz rozgrywało mecze siatkówki i koszykówki z poszczególnymi zakładami średnimi. Dla zorientowania się w ruchu sportowym szerszych warstw społeczeństwa, koło prenumerowało gazetę sportową „Raz dwa trzy“.

Członkowie kółka wspólnie z drużyną harcerzy uczestniczyli w dwóch dwudniowych wycieczkach do Melsztyna ze spaniem w szałasach. Z końcem roku szkolnego brali udział w rozgrywkach międzyszkolnych siatkówki i koszykówki.

W porze zimowej urządziło koło zabawę towarzyską, z której dochód był przeznaczony na sprzęt sportowy. Dla zakupna sprzętu sportowego członkowie byli dobrowolnie opodatkowani składką miesięczną, która wynosiła 10 gr.

Stan kasy przedstawia się następująco:

Dochód , . . 115 zł. 48 gr.

Rozchód , . 42 zł. 00 gr.

Pozostałość 73 zł. 48 gr.

która zostanie zużytkowana w roku szkolnym 1934/35.

KÓŁKO TOWARZYSKIE.

W bieżącym roku szkolnym powstała w naszym zakładzie nowa organizacja pod mianem „Kółka towarzyskiego“. Inicjatorem tej organizacji był p. prof. Sowa Stanisław.

Terenem pracy kółka towarzyskiego była świetlica. Kółko to liczyło w b. roku szkolnym 18 członków, a kierownikiem jego był w pierwszym półroczu Przybyło Leon, uczeń kursu IV, a w drugim półroczu Paździora Adam, również uczeń kursu IV. Członkowie kółka odbywali miesięczne zebrania, na których omawiano i układano program pracy w świetlicy, jako też załatwiano sprawy honorowe, nieporozumienia między uczniami.

Do jego kompetencji należała również troska o dobrą opinję zakładu i poprawny stosunek do innych szkół.

Kółko to czuwało nad poprawnością stosunków koleżeńskich w szkole i poza szkołą. Wewnątrz szkoły wprowadziło dyżury porządkowe w klasach, na korytarzach, szatni i innych ubikacjach szkolnych.

Świetlica uczniowska została stworzona w sali szkolnej, ponieważ mała ilość sal w zakładzie nie zezwalała na salę osobną. Jakkolwiek prymitywnie urządzona, była ona dla uczniów dobrodziejstwem, bo pozwalała im na pracę i rozrywkę w dobrych warunkach zdrowotnych. To też chętnie gromadzili się uczniowie w świetlicy, korzystając z podręczników, czasopism, przeglądając ilustracje, grając w szachy i prowadząc rozmowy.

Nadto kółko towarzyskie urządzało w świetlicy pogadanki i wykłady na tematy takie, jak: „Zachowanie się młodzieży w towarzystwie i na miejscach publicznych“, celem zaprawiania uczniów do życia towarzyskiego.

Świetlica była otwarta codziennie od godz. 4—8, przyczem regulamin świetlicowy dzielił czas pobytu na czas pracy i rozrywki.

Z pism prenumerowanych w b. roku szkolnym dla świetlicy bądź to przez Dyрекcję z funduszu na pomoce naukowe, bądź przez koło sportowe, bądź też przez czytelnię samą, istniały: Kurjer Codzienny, Czas, Raz dwa trzy, Praca szkolna i Głos nauczycielski.

DRUŻYNA HARCERZY

pozostawała w roku bieżącym pod opieką p. Bolesława Sroki. Drużynowym był Pyrich Władysław, uczeń kursu IV.

Drużyna liczyła 18 członków z seminarjum i 10 członków ze szkoły ćwiczeń. Druhowie ci byli podzieleni na 3 zastępy, z których jeden był złożony z uczniów szkoły ćwiczeń.

Jako zadanie wytknęła sobie drużyna: 1) wyrobienie harcerkie, 2) wyrobienie towarzyskie, 3) pracę społeczną, 4) wyrobienie fizyczne.

Zadanie to starała się drużyna osiągnąć przez urządzenie zbiórek, na których omawiane były takie tematy, jak: Cel i zadanie harcerstwa; zasady przyzwoitego zachowania się w towarzystwie i t. p.

Zbiórek całej drużyny było 20.

Prócz tego każdy z zastępów miał jedną zbiórkę w tygodniu, które dla względów praktycznych odbywały się przeważnie w polu. Drużyna odbyła 2 wycieczki dwudniowe do Melsztyna i brała udział we wszystkich zbiórkach komendy hufca harcerzy.

Dnia 6 grudnia 1933 r. drużyna wspólnie z Komitetem Ro-

dzicielskim urządziła w szpitalu powszechnym św. Mikołaja dla biednych dzieci.

Zajmowała się ona również urządzaniem poranków, odbywających się na terenie szkoły. W lutym b. r. wspólnie z VIII gromadą „Zuchów“ urządziła zabawę dla dzieci szkoły ćwiczeń.

W maju b. r. odegrała drużyna ze współudziałem druhen z I Seminarjum Naucz. Żeńsk. im. bł. Kingi komedję Bałuckiego p. t. „Teatr amatorski“.

Przy drużynie istnieją cztery gromady „Zuchów“, których wodzami byli: I i IV Skimina Tadeusz z kursu V, VIII Borkowski Edward z kursu IV, a IX Cesarz Zbigniew z kursu IV.

Gromady z zadań swoich wywiązały się w zupełności.

Po całorocznej pracy drużyna ma zamiar urządzić w czasie wakacyj stały obóz wypoczynkowy, a gromady zuchowe kolonję letnią w Kruźlowej.

Harcelrstwo na terenie seminarjum rozwija się pomyślnie dzięki pomocy ze strony Komitetu Rodzicielskiego i Dyrekcji zakładu.

KOŁO SZKOLNE L. O. P. P.

Opiekunem koła był nadal prof. Komperda Alojzy, zaś prezesem Szpara Jan, uczeń kursu V. Do koła tak jak i w latach poprzednich należeli wszyscy uczniowie seminarjum i szkoły ćwiczeń, wpłacając po 5 gr. miesięcznie, z wyjątkiem najbiedniejszych, zwolnionych przez władze gmin klasowych. W ciągu bieżącego roku szkolnego wpłacili uczniowie jako wkładki całoroczne 150 zł. Z części tej kwoty, o ile Zarząd Obwodu zezwoli, jakoteż z pozostawionych na ten cel z ubiegłego roku szkolnego 17 zł. 15 gr. zamierza koło sprawić 2 maski gazowe polskie najnowsze go typu, mające służyć do wyjaśnienia działania tejsze i do ćwiczeń. W tym roku szkolnym wszyscy uczniowie otrzymali odznaki od Zarządu Obwodu L. O. P. P., co szczególnie uczniów szkoły ćwiczeń zachęciło do ochotniejszego opłacania składek miesięcznych. Prezes Szpara urządził z uczniami szkoły ćwiczeń jedno zebranie, celem wyjaśnienia im zadań L. O. P. P.

Poranku tygodnia L. O. P. P. w tym roku nie urządzono,

ponieważ Zarząd Obwodu odłożył tę uroczystość na wrzesień przyszłego roku.

Za inicjatywą Dra Edwarda Szalita zorganizowany został na terenie zakładu kurs dla uczniów, celem zaznajomienia ich z najważniejszymi zasadami ratowania zagazowanych.

Na kurs ten zgłosiło się dobrowolnie 90 uczniów, biorąc pilny udział w prelekcjach prowadzonych przez Dra Szalita, które jednak z powodu braku czasu nie objęły w b. roku szkolnym całości zagadnienia, dając tylko fundament pod przyszłą pracę w tym kierunku, która będzie podjęta i prowadzona celowo w przyszłym roku szkolnym.

KOŁO MŁODZIEŻY POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA.

Opiekunem koła P. C. K. był prof. Jan Hamielec, prezesem Szpara Jan, uczeń kursu V. Koło liczyło 115 członków, z tych 35 uczniów szkoły ćwiczeń i 80 kandydatów seminarjum. Z powodu wielkiej liczby członków, wkładki miesięczne były minimalne, bo wynosiły po 5 gr. Praca koła obejmowała tylko teren szkolny, gdzie urządzono 6 zebrań, na których omawiano sprawy bieżące i czytano referaty uczniów. Uczniom 1, 2 i 3 szkoły ćwiczeń rozdano karty „Konkursu Zdrowia“, które mają na celu wdrożenie działy w zasady niezbędnej higieny. Zorganizowano pogotowie ratunkowe, które niesło pomoc w nagłych wypadkach, a miało do swego użytku apteczkę szkolną. Intensywną pracę ujawniał dyżur higieniczny, czuwając nad higieną uczniów w szkole, oraz dopatrujący przewietrzania sal szkolnych. W ciągu roku szkolnego prezes Szpara Jan wygłosił pogadanki na temat alkoholizmu, pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, oraz ochronie zdrowia i życia. Z inicjatywy opiekuna koła zrealizowano projekt zorganizowania „Kursu Sanitarnego“. Kurs ten trwał trzy miesiące, a wykłady p. Dra Szalita odbywały się w każdą sobotę. Na wykłady uczęszczało 90 członków tutejszego koła P. C. K.

Dzięki wykładom p. Dra Szalita, uczniowie teoretycznie i praktycznie zaznajomili się z zasadami ochrony zdrowia i życia. Zarząd Koła, jak i wszyscy członkowie kursu sanitarnego dziękują p. Drowi Szalitowi za jego intensywną i bezinteresowną pracę.

KRAMIK SZKOLNY

pozostawał w ramach zarządu ogólnej gminy szkolnej. Nadzorowany i kontrolowany przez p. Bolesława Srokę, prowadzony zaś bardzo sumiennie przez ucznia kursu III Marjana Strojnego.

Kramik pośredniczył w nabywaniu przyborów szkolnych, potrzebnych w codziennem życiu, szedł z pomocą uczniom zakładu, udzielając im kredytu bez żadnej podwyżki cen. Oprócz udzielania kredytu, pożyczał kramik bez procentu drobne kwoty pieniężne niezamożnym uczniom.

Cyfrowe zestawienie z działalności kramiku przedstawia się następująco:

Roczny obrót	631 zł. 67 gr.
Czysty dochód	60 zł. 19 gr.
Zapás w towarze	185 zł. 76 gr.
W kasie	330 zł. 80 gr.
Majątek kramiku	516 zł. 56 gr.

SODALICJA MARJAŃSKA

liczyła w tym roku 44 członków. Moderatorem był ks. prof. Stanisław Bąsta, katecheta zakładu, a prezesem w pierwszym półroczu Władysław Kaczmarczyk, uczeń kursu V, w drugim zaś półroczu Tadeusz Jachciński, uczeń kursu IV.

Sodalicja jako stowarzyszenie religijno-społeczne zaznaczyło swą działalność w dwóch kierunkach: religijnym i społecznym. Obok zaprawiania swoich członków do życia religijnego, starała się wyrobić w nich te cnoty obywatelskie, które powinny cechować każdego Polaka, a więc solidarność koleżeńską, samodzielność, pilność, punktualność i sumiennność w spełnianiu obowiązków.

Sodalicja urządzała co miesiąc zebrania, poprzedzane spowiedzią i Komunią św. Zebrań ogólnych było 10 i 10 posiedzeń konsulty. Na zebraniach ogólnych członkowie wygłaszali referaty, z których najważniejsze były: 1) Wpływ sodalisu na życie współczesne (Jachimowicz Adam z kursu V), 2) Znaczenie misyj katolickich (Szafer Józef z kursu V), 3) Św. Stanisław Kostka wzorem młodzieży katolickiej (Wesołowski Jan z kursu IV), 4) Sodalisy wzorem czystości (Wiśniowski Czesław z kur-

su V), 5) Pius XI jako papież (Jachimowicz Adam z kursu V), 6) Polska przedmurzem chrześcijaństwa (Wesołowski Jan z kursu IV), 7) Znaczenie hasła św. Stanisława Kostki „Ad maiora natus sum“ (Ciochoń Zygmunt z kursu V).

W łonie Sodalicii istniały 4 kółka, a mianowicie: eucharystyczne, misyjne, antypalarskie i abstynenckie. Prezesem kółka eucharystycznego był Jachciński Tadeusz z kursu IV; do niego należeli wszyscy członkowie Sodalicii. Brało ono udział w adoracjach Najświętszego Sakramentu w każdy pierwszy piątek miesiąca.

Prezesem kółka misyjnego był Wesołowski Jan z kursu IV. Okazało ono wielką żywotność i zrozumienie tej idei misyjnej. Kółko to w porozumieniu z zarządem Sodalicii urządziło poranek, na którym zostały wygłoszone referaty misyjne przy wyświetleniu filmowem.

Prezesem kółka antypalarskiego był Książek Mieczysław z kursu V. Kółko to rozwijało się i pracowało sumiennie pomimo ciężkiej pracy, gdyż walczyło z nałogiem palenia tytoniu, tak bardzo rozpowszechnionym wśród dzisiejszej młodzieży.

Prezesem kółka abstynenckiego był Wesołowski Jan z kursu IV. Wygłaszano referaty, z których najważniejsze były: Znaczenie abstynencji dla młodzieży, Kryzys gospodarczy a kwestja alkoholizmu, Skutki pijaństwa w życiu jednostki i społeczeństwa.

Członkowie zrozumieli doniosłe znaczenie abstynencji tak dla jednostki, jak i dla społeczeństwa.

Paniętną chwilą dla Sodalicii w tym roku był „Kongres Eucharystyczny“, w którym sodalisci wzięli gremjalny udział pod przewodnictwem ks. Moderadora.

W związku z pierwszą Komunią św. dziatwy szkoły ćwiczeń, Sodalicja przy współudziale pań Komitetu Rodzicielskiego urządziła poranek, na którym odegrano sztukę p. t. „Święty Tarzycjusz“.

Odnosnie do drugiego punktu planu wychowawczego, t. j. nadania nauczaniu charakteru wychowawczego w duchu państwowym, zorganizowano w łonie Rady Pedagogicznej komisje przedmiotowe, których zadaniem było tworzyć takie koncepcje pracy, aby one umożliwiły z jednej strony koncentrację i kore-

lację wiadomości w przedmiotach pokrewnych, z drugiej zaś strony tak nastawić metodę pracy, aby przy każdej sposobności nabywaną wiedzę aktualizować i wydobywać z niej pierwiastki wychowawcze w kierunku obywatelsko-społecznym i państwowym.

Celem skoordynowania pracy specjalnie wychowawczej, powołano do życia komisję wychowawczą pod przewodnictwem p. Stanisława Sowy, której zadaniem miało być podawanie inicjatywy w poczynaniach wychowawczych i przypilnowanie, by inicjatywa ta została wykonana. Działalność wychowawczą skupiono przede wszystkim na otoczeniu szczególną opieką samorządu szkolnego, wychodząc z założenia, że rozwój młodzieży intelektualny i nastawienie psychiczne młodzieży trzech ostatnich kursów, będącej już przeważnie w wieku poza pokwitaniem, wskazywałyby na potrzebę pracy samowychowania, umiejętnie tylko kontrolowanej i nadzorowanej.

Za inicjatywą nadzorczych władz „Straży Przedniej“ utworzona została na terenie zakładu ta organizacja uczniowska, nad którą ogólnie i w myśl wskazań z góry czuwali pp. Bronisław Moskal i Tadeusz Alszer.

Za jeden z najważniejszych czynników wychowawczych, a zarazem czynników wpływających na samo nauczanie przedmiotów uznano wycieczki szkolne, których planową organizację powierzono p. Drowi Kursie Stanisławowi, jako opiekunowi uczniowskiego kółka krajoznawczego. Tym sposobem zakład chciał spełnić zadanie przygotowawcze przyszłych nauczycieli do organizowania i kierowania wycieczkami uczniów.

W bieżącym roku urządzona została trzydniowa wycieczka pedagogiczno-krajoznawcza do Krakowa i jego okolicy w dniach 19, 20 i 21 września 1933 r. pod przewodnictwem Dra Stanisława Kursy z uczniami kursu V. Uczniowie ci zwiedzili Kraków i jego najbliższe okolice, oraz powszechne szkoły krakowskie, mogące stanowić wzór dla naśladowania pod względem metodycznym i wychowawczym.

W dniu 6 października 1933 r. udała się do Krakowa na „Święto jazdy polskiej“ wycieczka, złożona z delegatów uczniów wszystkich kursów pod przewodnictwem p. Dra Stanisława Kursy i p. Tadeusza Alszer.

Dalszą wycieczkę urządziło kółko krajoznawcze pod przewodnictwem p. Dra Stanisława Kursy w dniach 28, 29, 30 i 31 maja br., obierając jako kurs wycieczki Kraków, Bielsko, Cieszyń, Wisłę, następnie pieszo przez Beskid i Babią Górę do Jordanowa, skąd kolejną powrót do Tarnowa.

Innych wycieczek w dalsze okolice Polski mimo usilnej zachęty nie dało się zorganizować, co należałoby przypisać przede wszystkim ciężkim warunkom finansowym rodziców uczniów, pochodzących przeważnie z klasy robotniczej lub małorolnej.

Nie mogąc wyjeżdżać daleko, robiono częste wycieczki do-razne w najbliższą okolicę Tarnowa, zwiedzając z uczniami np. Państwową Fabrykę Związków Azotowych w Mościcach, Zakład Wodociągów Miejskich w Świerczkowie, oraz miejscowe fabryki takie, jak gazownię, elektrownię, tartak i fabrykę ceramiczną. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych prowadzono niektóre lekcje, zwłaszcza przyrody i geografii w formie wycieczek i obserwacji omawianych zjawisk na miejscu. W wychowaniu zwracano również uwagę na momenty zdrowotne i wychowanie fizyczne młodzieży.

LEKARZ SZKOLNY.

Z początkiem roku szkolnego 1933/34 rozpoczął działalność swoją od ogólnego zbadania wszystkich uczniów na ewentualną obecność jaglicy lub chorób pasożytniczych, przyczem w każdej klasie odbywał pogadanki ze wskazówkami higienicznego trybu życia. Zaraz potem nastąpiło badanie uczniów, mających być członkami hufca, dla wykluczenia niezdatnych, poczem dopiero odbywało się badanie indywidualne wszystkich uczniów zakładu, trwające blisko do końca roku szkolnego.

Równocześnie zwracano pilną uwagę na sprawę zapobiegania rozszerzania się w szkole chorób zakaźnych. Groziło bowiem takie niebezpieczeństwo ze strony panującej nagminnie płonicy w miesiącach wrześniu, październiku i listopadzie. Zapadło na nią w tych miesiącach 10 uczniów szkoły ćwiczeń i 1 z seminarjum. Odkazano zaraz jedną klasę, w której prawie równocześnie zachorowało kilku uczniów, a u wszystkich przestrzegano, aby przebywali przepisany czas w kontumacji i za powrotem wykazali się świadectwem dokonanego odkażenia. Tak sa-

mo postąpiono w 2 wypadkach błonicy. Powyższe przypadki chorobowe skończyły się wszystkie pomyślnie.

Jednego ucznia seminarjum, po stwierdzeniu u niego otwartej gruźlicy, zwolniono zaraz od nauki.

Chorobowość między uczniami zwłaszcza w miesiącach zimowych była znaczna, głównie z powodu zaziębień, zapaleń gardła i grypy i sprawdzanie jej zajmowało lekarzowi najwięcej czasu. Interwenjował on tutaj w 325 przypadkach, z czego sam udzielił porady w 27 przypadkach cierpień oczu, w 68 chirurgicznych, 77 wewnętrznych, 18 skórnych, 35 gardła. Nadto zalecił szkła 11 uczniom, z których zaopatrzyło się w nie 5. Resztę przypadków chorobowych odsyłał do leczenia prywatnego, do Kasy Chorych, lekarza kolejowego, 6 uczniów korzystało z poradni szkolnej w Krakowie, a 17 z poradni Ośrodka w Tarnowie. Uczniowie dali sobie usunąć 23 zębów zepsutych, a 68 załombować.

Badano również uczniów co do czystości nóg, szyi i bielizny.

Pogadanki higieniczne miały za temat czystość skóry, postawę ucznia, hartowanie się, choroby zakaźne, gruźlicę i alkoholizm.

Nadto pozostawał lekarz w stałej styczności z nauczycielem ćwiczeń cielesnych, uczęszczał na jego lekcje, również na lekcje robót ręcznych, pisanie i rysunków.

WYCHOWANIE FIZYCZNE.

W myśl intencji władz szkolnych tak jak w latach ubiegłych kładziono duży nacisk na wychowanie fizyczne i starano się oddziaływać w trzech kierunkach: 1) ćwiczeń metodycznych, 2) gier i zabaw ruchowych i 3) lekkiej atletyki.

Aby oddziaływać nietylko na uczniów, ale i na szerszy teren, zorganizowany został przy tutejszym zakładzie w myśl rozporządzenia Kuratorjum OSK. z dnia 21 marca 1933 r. L. 2480/3 „Ośrodek metodyczny“ W. F. Kierownictwo ośrodka powierzyło Kuratorjum OSK. p. Bronisławowi Moskalowi, a zasięg jego obejmował szkoły średnie i niektóre szkoły powszechne miejscowości: Tarnów, Brzesko, Dąbrowę, Dębicę, Mielec, Ropczyce, Staszów i Zbylitowską Górę.

W roku sprawozdawczym odbyły się w „Ośrodku metodycz

nym W. F.“ konferencje rejonowe: w Tarnowie 23 października 1933 r., w Dębicy 4 listopada 1933 r., w Tarnowie 9 grudnia 1933 r., w Brzesku 10 lutego 1934 r., w Tarnowie 7 kwietnia 1934 r. i w Mielcu 12 maja 1934 r.

Na konferencjach przy bardzo licznym współudziale nauczycielstwa, oprócz lekcji pokazowych gimnastyki i gier polowych wygłoszone zostały następujące referaty: 1) Sport zawodniczy a zmęczenie, 2) Sport a człowiek, 3) Charakter jego pojęcie i wychowanie, 4) Charakter a ćwiczenia cielesne. Nadto omawiano na konferencjach realizację nowych programów wychowania fizycznego, koordynowano pracę nad wychowaniem fizycznym na terenie zakładu „Międzyszkolnych kołach sportowych“ i organizowano zawody uczniowskie w sportach zimowych. Przewodniczący „Ośrodka“ p. Bronisław Moskał został upoważniony pismem Państw. Urzędu Wychowania Fizycznego z dnia 22 maja 1933 r. do organizowania całkowitych prób o P. O. S. dla stowarzyszeń i osób niestowarzyszonych. Próby kandydackie o P. O. S. przeprowadzono ze 132 osobami pozaszkolnych organizacji, nie licząc organizacji szkolnych.

W myśl rozporządzenia Kuratorium OSK. z dnia 21 lutego 1934 r. „Ośrodek“ przeprowadził na terenie 5 powiatów w szkołach średnich i powszechnych ankietę na temat: „Tradycyjne zabawy i gry w Polsce“.

Na terenie zakładu kierownikiem wychowania fizycznego był p. Bronisław Moskał. Ćwiczenia metodyczne odbywały się w dni słotne i zimne w wynajętej sali gimnastycznej, w dni zaś ciepłe i pogodne na podwórzu szkolnym, które odpowiednio urządzono. Popołudniowe gry i zabawy, które prowadzono z dziećmi szkoły ćwiczeń klas 5 i 6, oraz ćwiczenia polowe i lekkoatletyczne prowadzono na boisku, wydzierżawionem od gminy miasta Tarnowa.

Ze sportów uprawiano, łyżwiarstwo, narciarstwo, saneczkarstwo, pływanie i strzelanie z wiatrówki, — to ostatnie dla dzieci szkoły ćwiczeń. Do innych sportów nie było na miejscu odpowiednich warunków.

HUFIEC SZKOLNY

prowadzony był w bieżącym roku szkolnym w dni zimne i słotne na terenie zakładu, w dni zaś ciepłe i pogodne w te-

renie. Ćwiczenia prowadzili instruktorzy wojskowi pod nadzorem i opieką p. Bronisława Moskala.

Hufiec szkolny, podzielony na dwa stopnie, liczył: w stopniu I — 30 członków, w stopniu II — 50 członków, razem cały hufiec obejmował 80 członków. Na wniosek lekarza szkolnego zwolniono w bieżącym roku szkolnym od ćwiczeń hufców szkolnych 2 uczniów kursu III i 8 uczniów kursu IV, ogółem zwolniono od ćwiczeń hufcowych 10 uczniów.

Państwową Odznakę Sportową 3 stycznia zdobyło: 14 uczniów z kursu III, 10 uczniów z kursu IV i 7 uczniów z kursu V, ogółem 31 uczniów.

Państwową Odznakę Sportową 3 lutego zdobyło: 20 uczniów z kursu III, 26 uczniów z kursu IV i 17 uczniów z kursu V, ogółem 63 uczniów.

Państwową Odznakę Sportową 3 marca zdobyło: 4 uczniów z kursu IV, 3 uczniów z kursu V, razem 7 uczniów.

Ogólna liczba Państwowych Odznak Sportowych w zakładzie wynosi 101, nie posiada zaś odznak tylko 27 uczniów, mianowicie 10 z kursu III, 9 z kursu IV i 8 z kursu V.

Trzeci punkt planu wychowawczego realizowano w dwóch kierunkach, a mianowicie: akcji wychowawców odnośnie do rodziców i akcji rodziców na terenie szkoły.

Co do pierwszej akcji, to polegała ona na poznaniu warunków domowych uczniów i zapoznaniu się rodziców z wychowawcami na terenie domu, oraz na konferencjach zbiorowych rodziców i wychowawców, mających na celu zapoznanie rodziców z celem szkoły i ze środkami do tego celu prowadzącymi. Aby poznać warunki domowe, zwiedzano mieszkania uczniowskie, przyczem skonstatowano okropne niekiedy warunki higieniczne, szczególnie u uczniów mieszkających u rodziców, których absolutnie nie dało się zmienić. Zapoznanie rodziców z wychowawcami uskuteczniiano na t. zw. konferencjach indywidualnych. Konferencje te odbywały się z rodzicami miejscowymi w dni powszednie w ten sposób, że wyznaczone zostały dwa dni w tygodniu, w których udzielano informacji rodzicom o nazwiskach, zaczynających się na pewną grupę liter tak, że co miesiąc każdy z rodziców mógł zasięgnąć informacji bez na-

tłoku i bez świadków, a wychowawcy mieli sposobność udzielania rad i wskazówek rodzicom, informując się dokładniej o warunkach domowych uczniów, które należałoby uwzględnić przy ocenie postępów i zachowania się uczniów. Rodzicom zamiejscowym udzielano takich informacji indywidualnych w niedzielę po konferencjach zbiorowych.

Na konferencjach zbiorowych, mających na celu zapoznanie rodziców z zadaniami szkoły i ze środkami do uskutecznienia tych zadań służącymi, wygłaszano referaty na odpowiednie tematy, przeprowadzając nad temi referatami dyskusje.

Konferencyj takich odbyło się naogół 8, a mianowicie:

1) W dniu 8 października 1933 r. referat dyr. Józefa Prokopa na temat: „Plan wspólnej pracy wychowawczej domu i szkoły“.

2) Dnia 5 listopada 1933 r. referat p. Stanisława Sowy na temat: „Nowy ustrój szkolnictwa polskiego“.

3) Dnia 3 grudnia 1933 r. referat Dra Stanisława Kursy na temat: „Założenie i konstrukcja nowych programów szkolnych“.

4) Dnia 18 lutego 1934 r. referat dyr. Józefa Prokopa na temat: „Szkoły polskie zagranicą i ustosunkowanie się do nich społeczeństwa polskiego“.

5) Dnia 11 marca 1934 r. referat Dra Stanisława Kursy na temat: „Praca domowa ucznia i ustosunkowanie się rodziców do tej pracy“.

6) Dnia 8 kwietnia 1934 r. referat p. Stanisława Sowy na temat: „Trudności wychowawcze, spotykane na terenie naszego zakładu, wywołane czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi“.

7) Dnia 29 kwietnia 1934 r. referat p. Stanisława Sowy na temat: „Jakiej pomocy w trudnościach omówionych w referacie poprzednim może użyć szkole do n“.

8) Dnia 13 maja 1934 r. referat dyr. Józefa Prokopa na temat: „Trudności dla uczniów i rodziców przy przejściu ucznia z jednego zakładu do drugiego i wskazówki, jak trudności te zmniejszać i jak się wobec nich ustosunkować“.

Akcję rodziców na terenie szkoły spełniał Komitet Rodzicielski i patronaty klasowe, zorganizowane tylko na terenie szkoły ćwiczeń, bo na terenie kursów patronatów takich zorga-

nizować się nie dało z powodu braku odpowiednich osób z pośród rodziców.

Komitet Rodzicielski pod przewodnictwem p. inżynierowej Okoniowej był dla zakładu bardzo pomocny pod względem wychowawczym, a pod względem materialnym dla niektórych uczniów wprost nieoceniony.

Pod względem wychowawczym spółdziałał Komitet ze szkołą bardzo dodatnio w ten sposób, że pozostając w ścisłej łączności z Dyrekcją i gronem nauczycielskiem, pobudzał w wychowankach przeświadczenie, że szkoła jest jakby rozszerzeniem domu rodzicielskiego, że harmonja i częsta styczność członków Komitetu z czynnikami szkolnemi uniemożliwiają wybiegi i wykręty uczniowskie, powodujące bardzo często nieporozumienia między domem a szkołą, że wreszcie członkowie Komitetu mają prawo czuwania nad zachowaniem się młodzieży poza murami szkolnemi, co jest do pewnego stopnia czynnikiem kontrolującym postępowanie uczniów ze strony rodziców. Codzienne stykanie się z młodzieżą, zwłaszcza pań prowadzących akcję dożywiania wpływało bardzo dodatnio na kulturalne i towarzyskie wyrobienie się tych jednostek wśród młodzieży, którym warunki domowe tego wyrobienia nie dają, a szkoła z braku czasu również dać im tego nie może.

Patronaty klasowe wpływały na działalność pod względem wychowawczym również dodatnio, bo działalność nabywała przeświadczenia, że szkoła nie jest ciężarem, lecz pomocą dla rodziców, którzy tej pomocy potrzebują, a z drugiej strony rodzice gotowi są nieść pomoc szkole w formie, na jaką ich stać. Pocucie wychowanków, że patronowie klas mają za zadanie spieszyć z pomocą materialną najbardziej potrzebującym, budza w nich wdzięczność dla społeczeństwa, troszczącego się o los jednostek, działa więc wychowawczo pod względem społecznym, a nawet państwowym.

Szczupłość miejsca w sprawozdaniu nie pozwala rozwinąć obszerniej walorów wychowawczych Komitetu Rodzicielskiego i patronatów szkolnych, szkoła stwierdza tylko stanowczo, że odczuwa daną jej pomoc i wyraża za nią szczerą wdzięczność.

Oprócz pomocy wychowawczej doznawał zakład również od Komitetu Rodzicielskiego pomocy materialnej, może nie imponującej wielkimi liczbami, bo te zwłaszcza w czasie kryzysu nie mogły być duże, lecz za to szczerej, serdecznej, prawdziwie rodzicielskiej.

Ta rodzicielskość objawiła się zwłaszcza w sekcji dożywiania dziatwy i młodzieży. Członkinie sekcji, przeważnie matki dzieci szkoły ćwiczeń nie żałowały czasu i trudu, aby codziennie od godziny pół do dziesiątej do pół do dwunastej gotować i przyrządzać herbatę, krajać chleb czy bułki z wędliną, nalewać i rozdawać porcje, myć i obcierać naczynia kuchenne, a to w tym celu, by dać możność spożycia w czasie nauki ciepłej strawy chłopcom, z pośród których było wielu takich, dla których ta herbata była pierwszą dzienną gorącą strawą, bo wyjeżdżając z domu wczesną rano, zabrali tylko suchy chleb, a na zjedzenie czegoś ciepłego brakło i czasu i bardzo często piekniedzy.

Ogółem wydały Panie w okresie dożywiania, t. j. od 1 grudnia 1933 do końca kwietnia 1934 r. 5640 bułek z wędliną lub z serem, w tem 2850 za darmo, — 6428 herbat z mlekiem, w tem 3223 za darmo.

Komitet spieszył również z pomocą biednym uczniom seminarjum, dając im zapomogi na opłatę mieszkań, użyczając biedniejszym ubrań, opłacając pięć obiadów w kuchni w Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, dając zapomogi pieniężne wraz z doraźnych nieszczęść uczniów i dając bezpłatne obiady w domach prywatnych przez cały rok szkolny dla 2 uczniów. Szczególną pomoc okazali w tym kierunku: p. inż. Okoniowa, p. radca Lalicki, p. Keyhowa i p. Michalikowa, za którą Dyrekcja i zakład w imieniu uczniów składają serdeczną podziękę.

Staraniem Komitetu Rodzicielskiego urządzone były na terenie zakładu uroczystości wewnętrzne i rozrywki dla dziatwy szkoły ćwiczeń, jak np. poranek św. Mikołaja dla dziatwy szkoły ćwiczeń, zabawę towarzyską dla uczniów seminarjum wspólnie z młodzieżą pryw. Seminarjum Żeńsk. im. św. Jadwigi, wieczorki i przedstawienia harcerskie, wspólne śniadanie dla dzieci szkoły ćwiczeń, przystępujących do pierwszej Komunii św.

Stan finansowy Komitetu Rodzicielskiego przedstawia się następująco:

Przychód.

1) Pozostałość z roku szkolnego 1932/33 .	470 zł. 58 gr.
2) Wkładki r. na cele Kom. w r. szk. 1933/34	900 zł. 00 gr.
3) Ze składki w dniu pierwszej Komunii św.	18 zł. 50 gr.
4) Datek JWP. Dyr. Wowkonowicza . . .	10 zł. 00 gr.
5) Datek Ks. Prof. Chrobaka	5 zł. 00 gr.
6) Pozostałość kasowa sekcji dożywiania .	9 zł. 31 gr.
7) Zwroty pożycz. udziel. uczn. w r. 1932/33	70 zł. 00 gr.
8) Procent od wkładek z Kom. Kasy Oszcz.	109 zł. 07 gr.
Razem .	1592 zł. 46 gr.

Rozchód.

1) Opłata stancji Plebanka z kursu III . .	72 zł. 00 gr.
2) Z sekcji dożywiania na wydatki . .	260 zł. 00 gr.
3) Za obsługę herbaciarni	65 zł. 20 gr.
4) Na wydatki z okazji I-szej Komunii św.	20 zł. 00 gr.
5) Na wyd. do sztand. szk. (reszta z r. ub.)	12 zł. 00 gr.
6) Na szkoły zagraniczne	10 zł. 00 gr.
7) Na ubranka harc. dla biednych dzieci .	20 zł. 00 gr.
8) Na zap. dla biednych ucz. na opł. mieszk.	460 zł. 00 gr.
9) Na pożyczki udzielone uczniom . . .	245 zł. 00 gr.
10) Zapomogi na opłatę taksy administrac.	210 zł. 00 gr.
11) Na kolonje harcerskie	100 zł. 00 gr.
Razem .	1574 zł. 20 gr.
Ogółem przychody	1592 zł. 46 gr.
Ogółem rozchody	1574 zł. 20 gr.
Pozostałość kasowa na rok szk. 1934/35 .	18 zł. 26 gr.

INTERNATY.

Zamiejscowa młodzież zakładu miała w większości pomieszczenie w dwóch internatach, mianowicie im. św. Józefa i w internacie im. św. Stanisława. W pierwszym, pozostającym pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Basty, a pod nadzorem ks. Józefa Barszcza, pomieszczonych było 22 uczniów seminarjalnych i 30 uczniów z innych szkół średnich, — w drugim zaś,

pozostającym pod nadzorem nauczyciela szkoły ćwiczeń p. Wincentego Serednickiego, mieszkało 9 uczniów seminarjalnych i 6 uczniów innych zakładów.

Opłata miesięczna, w obu internatach jednakowa, wynosiła po 40 zł. miesięcznie od ucznia za mieszkanie i całkowite utrzymanie, lub po 20 zł. miesięcznie przy dostarczeniu w naturze części wiktuałów, określonych umową. Poza należytą opieką moralną, mieli uczniowie w internatach dobre warunki higieniczne, czystość, należyte oświetlenie i dogodne warunki pracy pozaszkolnej.

Przy obu internatach istnieją ogrody, w których młodzież mogła czerpać świeże powietrze, oraz wolne place, na których młodzież w wolnych od nauki chwilach mogła uprawiać gry i zabawy ruchowe.

Internat św. Józefa jest własnością Twarzystwa św. Wincentego a Paulo, internat zaś św. Stanisława znajduje się pod opieką Sodalitji Marjańskiej Panów, a pod nadzorem Dyrekcji i Rady Pedagogicznej zakładu.

VIII. STATYSTYKA EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI.

W myśl zarządzenia Kuratorium OSK. z dnia 24 lutego 1933 L. II-1760/33, oraz zarządzenia z dnia 31 maja 1933 r. Nr. II-551/33 odbyto egzamin dojrzałości w części pisemnej w dniach 7 i 8 czerwca, w części ustnej zaś w dniach 12, 13 i 14 czerwca 1933 r. pod przewodnictwem Dyr. zakładu Józefa Prokopa.

Do egzaminu dopuszczono 39 kandydatów, absolwentów kursu V własnego zakładu, zdających egzamin dojrzałości po raz pierwszy.

Tematy wypracowań pisemnych, nadesłane przez Kuratorium OSK. po 3 do wyboru kandydatów były następujące:

Z języka polskiego:

1) Tatry jako uzdrowisko, teren sportu i motyw twórczy w literaturze.

2) Walki Polski o posiadanie morza w przeszłości i w chwili obecnej.

3) Kulturalne i społeczne znaczenie radja.

Z pedagogiki:

- 1) Idea wychowania państwowego w ewolucji dzisiejszej.
- 2) Szkoła jako ośrodek życia społeczno-kulturalnego wsi.
- 3) Czynniki organizujące karność w współczesnem wychowaniu.

Przy egzaminie ustnym, do którego zasiedli wszyscy kandydaci dopuszczeni do egzaminu pisemnego, zostali uznani za dojrzałych i otrzymali dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych:

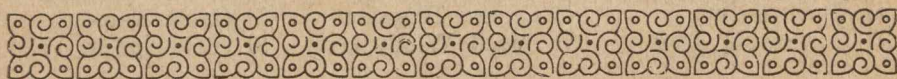
- 1) Bednarczyk Piotr Longin, ur. 23 lutego 1914 r. w Sowlinach pow. limanowski.
- 2) Białas Eugeniusz Józef, ur. 18 grudnia 1912 w Rzędzinie pow. tarnowski.
- 3) Bieda Tadeusz, ur. 28 marca 1914 r. w Rzędzinie, pow. tarnowski.
- 4) Biernat Franciszek, ur. 10 sierpnia 1913 r. w Wielkich Kończycach w Czechosłowacji.
- 5) Borczuch Adam, ur. 3 marca 1910 r. w Szczepanowicach, pow. tarnowski.
- 6) Boruch Michał Jan, ur. 7 grudnia 1914 r. w Polance Wielkiej, pow. oświęcimski.
- 7) Burkowicz Erwin Jakób, ur. 6 lipca 1912 w Witkowicach w Czechosłowacji.
- 8) Chrapusta Henryk, ur. 12 lipca 1913 r. w Biadolinach radłowskich, pow. brzeski.
- 9) Dziącko Stanisław, ur. 12 kwietnia 1908 r. w Ryłowej, pow. brzeski.
- 10) Florek Ignacy, ur. 12 stycznia 1909 r. w Chojniku, pow. tarnowski.
- 11) Giełda Zdzisław, ur. 31 grudnia 1913 r. w Pogórskiej Woli, pow. tarnowski.
- 12) Gąg Jan, ur. 27 września 1913 r. w Szczurowej, pow. brzeski.
- 13) Górski Zbigniew Władysław, ur. 1 kwietnia 1913 r. w Rudniku nad Sanem, pow. niżański.
- 14) Grochoła Stanisław, ur. 26 stycznia 1912 r. w Sterkowcu, pow. brzeski.

- 15) Grzyb Leopold, ur. 20 kwietnia 1913 r. w Morawskiej Ostrawie w Czechosłowacji.
- 16) Gumienny Stefan Michał, ur. 23 września 1911 r. w Tarnowie — Zamieściu.
- 17) Hałdziński Roman, ur. 28 listopada 1911 r. w Rzędzinie, pow. tarnowski.
- 18) Kumor Piotr Władysław, ur. 5 czerwca 1908 r. w Rzędzinie, pow. tarnowski.
- 19) Madej Mieczysław Stanisław, ur. 15 listopada 1912 r. w Tarnowie — Pogwizdów.
- 20) Małka Roman, ur. 26 grudnia 1910 r. w Smęgorzowie, pow. dąbrowski.
- 21) Nasal Zdzisław Antoni, ur. 26 lutego 1911 r. w Tarnowie — Zabłocie.
- 22) Norek Edward, ur. 14 stycznia 1912 r. w Chwałibogowicach, pow. pińczowski.
- 23) Ozdoba Bolesław Augustyn, ur. 22 sierpnia 1910 r. w Żabnie, pow. tarnobrzecki.
- 24) Pasterz Teofil, ur. 7 lutego 1909 r. w Miłocinie, pow. rzeszowski.
- 25) Skowroński Jan, ur. 6 października 1911 r. w Grabnie, pow. brzeski.
- 26) Skuba Aleksander Stanisław, ur. 22 sierpnia 1911 r. w Strusinie, pow. tarnowski.
- 27) Soja Władysław Ludwik, ur. 8 czerwca 1907 w Łańcucie, pow. łańcucki.
- 28) Starostka Kazimierz Ludwik, ur. 4 stycznia 1910 r. w Brodach, pow. brodzki.
- 29) Stempak Leopold, ur. 28 listopada 1912 r. w Wokowicach, pow. brzeski.
- 30) Stich Kazimierz Józef, ur. 5 stycznia 1913 r. w Tarnowie — Strusinie.
- 31) Strada Stanisław Ignacy, ur. 12 września 1914 r. w Tarnowie — Strusinie.
- 32) Styrna Kazimierz, ur. 20 listopada 1912 r. w Lewandówce, pow. lwowski.
- 33) Szybist Aleksander Karol, ur. 4 stycznia 1908 r. w Lipinach, pow. ropczycki.

- 34) Tadel Kazimierz, ur. 18 lutego 1911 r. w Zgłobicach, pow. tarnowski.
- 35) Wantuch Jan, ur. 7 stycznia 1914 r. w Tuchowie, pow. tarnowski.
- 36) Wantuch Tadeusz, ur. 10 lipca 1913 r. w Tuchowie, pow. tarnowski.
- 37) Wiśniowski Adam Stanisław, ur. 7 maja 1912 r. w Tarnowie — Grabówka.
- 38) Wójcik Piotr, ur. 14 czerwca 1910 r. w Stróżnej, pow. gorlicki.

Jeden z abiturjentów został przy egzaminie ustnym reprobowany.

Wszyscy abiturjenci byli wyznania rzymsko-katolickiego.

SPIS UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM 1933 34.

Objaśnienia.

Pod A umieszczono uczniów, uznanych za uzdolnionych do przejścia na kursy wyższe (do klas wyższych), przyczem tłustym drukiem oznaczono uczniów, którzy otrzymali postęp ogólny bardzo dobry. Litera O po imieniu ucznia oznacza, że otrzymał on postęp dostateczny na ogół z oceną niedostateczną z jednego przedmiotu.

Pod B umieszczono uczniów nieuzdolnionych do przejścia na kursy wyższe (do klas wyższych).

Pod C umieszczono uczniów nieklasyfikowanych i uczniów, którzy w ciągu roku szkolnego zakład opuścili lub umarli.

Kurs III.

A		
1) Budzik Józef	15) Kudła Bronisław	31) Stańczyk Wład.
2) Cuda Tadeusz	16) Lalo Bolesław	32) Stępień Tadeusz
3) Dobrowolski Jerzy	17) Lehnert Karol (O)	33) Strojny Marjan
4) Duman Zdzisław	18) Lekart Józef	34) Wapiennik Leon
5) Flądrow Józef	19) Odbieżycheb S.(O)	35) Węglarz Wł. (O)
6) Franczak Jan (O)	20) Papa Teofil	36) Wojtanowski Cz.
7. Gil Jan	21) Pietras Stefan	
8) Jarosz Stanisł. (O)	22) Plebanek Wojciech	B
9) Jerzyk Michał	23) Prażuch Piotr	37) Błakała Józef
10) Kapustka Tad. (O)	24) Pszczoła Jan	38) Depowski Stan.
11) Kasza Tadeusz	25) Rapala Antoni	39) Koncewicz Stan.
12) Kądziołka Józef	26) Rembilas Bolesław	40) Migala Teofil
13) Kołodziej Wojciech	27) Rozpęda Kaz. (O)	41) Misterka Tadeusz
14) Kubala Stanisław	28) Rumas Jan	42) Szczerczak Tad.
	29) Rzepka Wjociech	43) Wojturski Emil
	30) Sowa Jan	44) Kuta Józef

Kurs IV.

A		
1) Babiuch Jan	3) Burdiak Mieczysł.	6) Dziedzic Władysł.
2) Borkowski Edw.	4) Cesarz Zbigniew	7) Gajda Karol
	5) Drozd Władysław	8) Giełdczyński Wł.

- 9) Górski Edward
- 10) Gryzłó Wawrz.
- 11) Grzegorzczuk Karol
- 12) Habel Adam
- 13) Jachciński Tad.
- 14) Jachym Józef
- 15) Jaszczur Michał
- 16) Kania Ferdynand
- 17) Kogut Stanisław
- 18) Kolat Józef
- 19) Komperda Józef
- 20) Kopeć Władysław
- 21) Krężel Bolesław
- 21) Letkiewicz Tad.

- 22) Łopatka Eugen.
- 24) Mamuszká Józef
- 25) Niedojadło Jan
- 26) Olszańskij Karol
- 27) Podolański Stefan
- 28) Przeworski Norb.
- 29) Przybyło Leon
- 30) Pyrich Władysł.
- 31) Stroda Eugeniusz
- 32) Syrowatka Wład.
- 33) Walaszek Piotr
- 34) Wardziński Józef
- 35) Wesołowski Jan
- 36) Wójtowicz Stefan

B

- 37) Kawa Stanisław
- 38) Lech Henryk
- 39) Łabno Władysław
- 40) Olearczyk Adam
- 41) Paździora Adam
- 42) Podluskij Zbigniew
- 43) Potoczek Jan
- 44) Stefanik Bogusław
- 45) Stelmach Józef
- 46) Szczurek Jan
- 47) Sztuka Stefan

Kurs V.

A

- 1) Bąk Franciszek
- 2) **Ciochoń Zygmunt**
- 3) Czupryna Stan.
- 4) Dobrzański Stan.
- 5) Dziubasik Maks.
- 6) Frysztak Tadeusz
- 7) Gadowski Walenty
- 8) Iskra Stanisław
- 9) Jachimowicz Adam
- 10) Kaczmarczyk Wł.
- 11) Kozik Edward
- 12) Książek Mieczysł.

- 13) Kuźma Adam
- 14) Lech Mieczysław
- 15) Mazur Aleksander
- 16) Orzechowski Wł.
- 17) Piotrowski Franc.
- 18) Płonka Jan
- 19) Pocilas Roman
- 20) Podgórski Jan
- 21) Połapski Jan
- 22) Pudelski Wład.
- 23) Reczkowicz Stan.
- 24) Skimina Tadeusz

- 25) Sułkowski Jan
- 26) Surowieckij Edw.
- 27) **Sworzeń Franc.**
- 28) Szafer Józef
- 29) Szpara Jan
- 30) Tchoń Józef
- 31) Trybowski Tad.
- 32) Wałag Franciszek
- 33) Wiśniowski Czesł.
- 34) Witkowski Tad.
- 35) Wróbel Tomasz
- 36) Zagórski Jan
- 37) Ziomek Jan

UCZNIOWIE SZKOŁY ĆWICZEŃ.

Oddział I.

A

- 1) Banek Zdzisław
- 2) Bąkowicz Tad.
- 3) Bloch Jerzy
- 4) Boehm Wiesław
- 5) Czajka Andrzej
- 6) Fencki Ryszard

- 7) Gleicher Józef
- 8) Głab Józef
- 9) Januszewski Andr.
- 10) Kalafarski Zyg.
- 11) Kalinowski Jerzy
- 12) Krzyżanowski Wł.

- 13) Lewicki Jerzy
- 14) Łabędź Roman
- 15) Owsiany Wiesław
- 16) Pietryka Henryk
- 17) Rajtar Zygmunt
- 18) Stoński Krzysztof
- 19) Turkiewicz Stan.

Oddział II.

A

- 1) **Broniowski Bog-**
dan (prywat.)

- 2) Buczek Czesław
- 3) Dumański Stan.
- 4) Dziadyk January

- 5) Gawenda Józef
- 6) Grochulski Józef
- 7) Hennel Jacek

8) Holik Zbigniew	15) Kostrzewa Antoni	22) Popiel Ryszard
9) Jakubowski Zbig.	16) Krzykawa Roman	23) Schwanenfeld J.
10) Juszczak Redemp.	17) Kwiatkowski Miecz	24) Stężowski Hier.
11) Kalafarski Jerzy	18) Majka Tadeusz	25) Swarowski Jerzy
12) Kasica Waldemar	19) Michalski Czesław	26) Świątek Miecz.
13) Keyha Andrzej	20) Pasek Władysław	27) Witek Jerzy
14) Kopytko Eugen.	21) Persak Tadeusz	28) Żelechowski Eug.

Oddział III.

A		28) Oćwieja Jan
1) Apfel Jerzy	15) Horsetzky Chryst.	29) Paruch Aleksander
2) Apfel Józef	15) Jarolim Jerzy	30) Patroński Jerzy
3) Augustynek Tad.	16) Jurczuk Jerzy (O)	31) Piątek Stanisław
4) Bilaczat Józef	17) Kalisz Roman	32) Schubert Stefan
5) Bochenek Zbign.	18) Kolat Mieczysław	33) Skiele Andr. (O)
6) Burkiewicz Roman	19) Korkiewicz Roman	34) Szymanowski Zdz.
7) Charyk Wadysł.	20) Kozub Tadeusz	35) Świdorski Jerzy
8) Cerański Henr. (O)	21) Krakowski Piotr	36) Uruski Zbigniew
9) Czajka Kazimierz	22) Kruszyna Stanisł.	37) Wąsowicz Józef
10) Czejka Czesław	23) Krzywobłocki M.	38) Wysocki Bogusł.
11) Fisch Rudolf	24) Kuczkowski Jerzy	39) Zahaczewski Jan.
12) Fistek Antoni	25) Kwapniewski Bog.	40) Zborowski Andrzej
13) Halawa Tadeusz	26) Litwora Wł. (O)	41) Zieliński Zbigniew
	27) Majcher Józef	

Oddział IV.

A		25) Tomecki Tad. (O)
1) Bajor Jerzy	13) Malec Kazimierz	26) Ulanowicz Kazim.
2) Bieniecki Jan	14) Michalik Zbigniew	27) Wątroba Jerzy
3) Bieszczad Wł. (O)	15) Nasiołowski Jerzy	28) Węgrzyn Edward
4) Chmielowski Tad.	16) Oczkowski Kaz.	29) Wołek Stanisław
5) Czajka Adam	17) Pyrczak Adam	
6) Dudek Mieczysł.	18) Redczuk Aleks. (O)	B
7) Dumański Stefan	19) Serafiniuk Eugen.	30) Srebro Stanisław
8) Gierla Tadeusz	20) Solakiewicz Jan	
9) Hanak Marian	21) Stempak Tadeusz	C
10) Koch Józef	22) Szatek Andrzej	31) Fornal Adam
11) Lenik Tadeusz	23) Szkodny Zdzisław	32) Jarosz Leszek
12) Letscher Leszek	24) Szulc Leszek	33) Wiśniowski Leop.

Oddział V.

A		6) Cisak Stanisław	12) Gajec Tadeusz
1) Augustyn Józef	7) Dobrzański Marian	13) Gawlik Stanisław	
2) Augustyn Miecz.	8) Drejak Zdzisław	14) Gogola Ryszard	
3) Bodzoń Józef	9) Dutkiewicz Roman	15) Grabowski Jan (O)	
4) Bolek Tadeusz	10) Fistek Zygmunt	16) Iciek Jan	
5) Chudyła Stanisł.	11) Flek Zygmunt	17) Kański Jacek	

18) Karaśkiewicz Tad.	29) Pilarz Jan	40) Żurawski Henryk
19) Kofler Wiktor	30) Skorupka Zenon	B
20) Kopytko Zdzisław	31) Sokół Władysław	41) Dybuś Marian
21) Kowalski Edward	32) Steranka Jan	42) Gołębiowski Eug.
22) Krakowski Józef	33) Więckowski Tad.	43) Piasecki Marian
23) Krudowski Jerzy	34) Wilewski Leszek	C
24) Kulig Wojciech	35) Wilewski Wojc.	44) Górski Henryk
25) Liszka Miecz. (O)	36) Wodnicki Roman	45) Kania Edward
26) Marcinkiewicz Al.	37) Wójtowicz Julian	46) Radłowski Czesł.
27) Neumann Leon	38) Wróblewski H. (O)	47) Spólnik Mieczysł.
28) Okoń Jerzy	39) Zgórniak Ryszard	

Oddział VI.

A	16) Maliński Stan.	31) Solakiewicz Stan.
1) Bieszczad Jerzy	17) Michalek Józef	32) Steigler Ryszard
2) Bodzoń Zbigniew	18) Moskała Seweryn	33) Szaran Stan. (O)
3) Chodak Zbigniew	19) Müller Ascher	34) Szatko Stanisław
4) Drillich Henryk	20) Niezgodzik Stan.	35) Tańcula Antoni
5) Duda Stanisław	21) Oleksy Tadeusz	36) Türschmid Lesław
6) Dumański Jerzy	22) Para Edward	37) Wasilewski Tom.
7) Gaździak Kazim.	23) Para Julian	38) Witek Roman
8) Goździewski Stan.	24) Paruch Jerzy	39) Wojciechowski Sz.
9) Horniak Zbigniew	25) Pater Stefan	40) Zborowski Zdzisł.
10) Kukiełka Ignacy	26) Rollak Krzysztof	C
11) Lalik Erwin	27) Róg Zbigniew	41) Dobrzański Leszek
12) Lewicki Jarosław	28) Rój Bronisław	42) Jarolim Leon
13) Łabędź Zdzisław	29) Rutkowski Witold	43) Piniecki Henryk
14) Majka Miecz. (O)	30) Rzymek Bogdan	44) Rucker Kazimierz
15) Malinowski Tad.		

INFORMACJE NA ROK SZKOLNY 1934/35.

Z powodu pełnej liczby uczniów, unormowanej ministerjalnym regulaminem przyjmowania uczniów do seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i iO. P. Nr. 10/1926 r., poz. 114) i wobec zwinięcia kursu III, nowi uczniowie nie mogą być przyjęci; wnoszenie więc podań i zgłaszanie się osobiste będzie bezcelowe.

Rok szkolny 1934/35 rozpocznie się — o ile w międzyczasie nie pojawią się odmiennie zarządzenia wyższych władz szkolnych — w dniu 20 sierpnia 1934 r. wspólnem nabożeństwem o godz. 8. W dniu tym zjedną się wszyscy zapisani uczniowie w zakładzie o godzinie 7.30, skąd o godzinie 7.45 wyruszą do kościoła katedralnego.

Uczniowie seminarjalni zamiejscowi powinni w pierwszym rzędzie mieszkać w internatach i dopiero w braku miejsc tamże, mogą mieszkać na stancjach, ale tylko takich, które będą uznane za dozwolone przez Dyрекcję zakładu. Aby uczniowie nie byli narażeni na zmianę stacyj w ciągu roku szkolnego i pod grozą usunięcia z zakładu, powinni rodzice uczniów, przed wynajęciem stacyj zasięgnąć informacji w Dyrekcji, czy stancje, które zamierzają wynająć, należą do dozwolonych.

Dojeżdżanie uczniów do szkoły koleją lub autobusem może mieć miejsce jedynie za zezwoleniem Dyrekcji, o które należy wnieść pisemną prośbę.

W myśl uchwały Rady Pedagogicznej z dnia 17 czerwca 1929 r., jest absolutnie niedopuszczalne dojeżdżanie uczniów kursu V, mają oni bowiem do uzupełnienia i uporządkowania materiału naukowego przed egzaminem dojrzałości, co wymaga stałego pobytu w miejscu zakładu.

Dla uczniów kursu IV dojazd jest dopuszczalny za zezwoleniem Dyrekcji, lecz złe postępy w nauce, nie stosowne zachowanie się w czasie dojazdów w pociągach lub poczekalniach, lub

zły stan zdrowia dojeżdżającego mogą być powodem odmowy zezwolenia i to od początku miesiąca, bezpośrednio następującego po tym, w którym zaistniała przeszkoda.

Wszyscy uczniowie obowiązani są nosić stałe mundurki przepisane rozporządzeniem Ministra Wyz. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 27 marca 1933 r. Nr. I. Pr. 341/33. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1933 r. Nr. 3, poz. 50).

REGULAMIN OPIEKI NAD STANCJAMI UCZNIOWSKIMI

**obowiązujący wszystkie szkoły średnie w Tarnowie
na mocy uchwały M. K. P. z dnia 4 kwietnia 1934 r.**

I. Uczniowie (uczennice) mogą mieszkać tylko na stancjach dozwolonych.

II. Z końcem roku szkolnego, najpóźniej do dnia 15 maja, osoby, pragnące utrzymywać uczniów (uczennice) na stancji, wnoszą do Dyrekcji szkoły pisemną prośbę o pozwolenie na to. Bez pozwolenia nie wolno nikomu utrzymywać młodzieży na stancji.

III. Prośby te załatwiają Dyrekcje we własnym zakresie, przyczem winny przestrzegać, by stancje były odpowiednie ze względów higienicznych i wychowawczych. Stancje, uznane za odpowiednie, poszczególne Dyrekcje zgłaszają Przewodniczącemu Międzyszkolnej Komisji Porozumiewawczej z podaniem ilości uczniów (uczennic), mogących na danej stancji znaleźć pomieszczenie, do dnia 10-go czerwca każdego roku. Przewodniczący M. K. P. podaje pełny wykaz dozwolonych stancyj do wiadomości wszystkich Dyrekcji. Pozwolenia, udzielone na utrzymywanie uczniów (uczennic) na stancji przez Dyrekcję jednej szkoły średniej, będą honorowane przez Dyrekcję wszystkich szkół średnich.

IV. Dyrekcja sporządza corocznie wykaz stancyj dozwolonych i podaje go do wiadomości uczniów (uczennic).

V. W każdej szkole stancje pozostają stale pod nadzorem szkoły. Nadzór ten sprawują wyznaczeni przez Dyrekcję nauczyciele i lekarz szkolny, ewentualnie też członkowie patronatów klasowych lub Komitetu Rodzicielskiego i zwiedzają je przynajmniej raz na okres konferencyjny.

VI. Spostrzeżenia i uwagi o stancjach wpisują nadzorujący do istniejących w każdej szkole arkuszy kontroli stancji.

VII. O wypadkach zamknięcia stancji decyduje Rada Pedagogiczna, a w wypadkach niecierpiących zwłoki Dyrektor (ka) zakładu. W wypadkach, gdy na stancjach mieszka młodzież kilku zakładów, w sprawach spornych decyduje specjalna Komisja z trzech, wybrana przez M. K. P., osobna dla uczniów, osobna dla uczennic.

VIII. Uczniom (uczennicom) należy zapewnić osobny pokój, higieniczny i wygodny (nie wspólnie ze starszemi osobami).

IX. Należy dbać o porządek i czystość pomieszczeń, oraz o zdrowie uczniów (uczennic).

X. Każdy uczeń (uczennica) musi mieć oddzielne łóżko.

XI. Na jednej i tej samej stancji nie mogą mieszkać uczniowie i uczennice. Współlokatorami mogą być tylko uczniowie, względnie uczennice zakładów naukowych w Tarnowie.

XII. Uczniom (uczennicom) należy zapewnić należyte, zdrowe i wystarczające utrzymanie.

XIII. Uczniom (uczennicom) należy zapewnić należytą opiekę wychowawczą, w szczególności:

a) czuwać nad przyzwoitem zachowywaniem się uczniów (uczennic) w domu i poza domem;

b) nie pozwalać na bezcelowe wałęsanie się uczniów (uczennic) po mieście;

c) przetrzezać, by uczniowie (uczennice) nie pozostawali poza domem w godzinach niedozwolonych (od 1 listopada do 31 marca po godzinie 8 wieczór, w pozostałych miesiącach po 9);

d) czuwać nad regularnem uczęszczaniem uczniów (uczennic) do szkoły, wraz z nieobecności ucznia (uczennicy) w klasie, zgłosić to w tym samym dniu do właściwego Opiekuna klasy lub Dyrekcji;

e) czuwać nad nauką młodzieży i informować się w Dyrekcji i u Pp. Profesorów w sprawie jej postępów i zachowania się;

f) przychodzić na konferencje wywiadowcze;

g) brać udział we wszystkich konferencjach, zwoływanych przez Dyrekcję, oraz w pracach i zebraniach Komitetu Rodzicielskiego.

XIV. Należy bezwarunkowo stosować się do wszelkich zarządzeń Dyrekcji w sprawach młodzieży.

XV. Każda z osób, która otrzyma pozwolenie na utrzymywanie uczniów (uczennic) na stacji, jest obowiązana niniejszy regulamin wywiesić u siebie w domu w miejscu widocznem.

XVI. Niestosującym się do powyższych postanowień, Dyrekcja może odebrać prawo utrzymywania młodzieży na stacji i zawiadomić o tem wszystkie Dyrekcje, a one uznają ten nakaz za własny.

Międzyszkolna Komisja Porozumiewawcza.

